Թ. ՏԱՐԻ 2607 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 23 ՀՈՒԻ 4385 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1892 23 ՐԻՊԻԼ ԷՎՎԷԼ 1310 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درسعادت اداره‌سی غزته آره‌وك ده‌طله‌ده‌جك‌در

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	73
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀՈԿՏ. 2/14 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ ԵՒ ԳԱՒԱՌԱՑԻՆ, ՀՈՎԻՒՆԵՐՈՒՆ ՊԷՏՔԸ

Ամեն ժամանակ աւելի պէտք կայ եկեղեցականներու։ Ամեն անգամ որ այս պէտքն հռչակած ենք, մեք խոր չենք դրած եկեղեցականութեան զանազան դասակարգերուն մէջ։ Ամուսնացեալ եկեղեցականութիւնը մեր ընտանեկան կամ ընկերական կեանքին և եկեղեցական տեղային մասնակցութեան մէջ նոյնքան օգտակար ու կարեւոր դատած ենք որքան կուսակրօն եկեղեցականութիւնն հանրային պաշտօններու մէջ, գաւառային հովուութեանց մէջ, առաջնորդութեանց և ազգային-եկեղեցական վարչութեան մէջ ընդհանրապէս։ Երկուքին ալ հաւասարապէս պէտք ունինք. երկուքն ալ ուսեալ, դարգացեալ, ժամանակիս պիտոյից ու պահանջմանց համեմատ պատրաստեալ և կազմակերպեալ ունենալու մեծ պէտք ունինք։ Շատ մը թեմային խնդիրներ որ կը ծագին՝ հովիւներու ապիկարութեան հետեւանք են, որք փծուն խնդիրներով զբաղեալ, վտանգը չեն տեսներ, կամ վտանգը տեսնելէն ետքն ալ, առաջքն առնուլ չեն կարող. զի կամ իմացական զօրութիւն, կամ վարչական կարողութիւն և կամ բարձր բարոյական նկարագիր կը պակսին իրենց։ Թեմական խնդիրներն անտես պէտք չէ ընենք այն մտածումով թէ ապարդիւն վէճեր են՝ անձուկ ոգւով յառաջ եկած և ամուլ մնալու դատապարտուած։ Հասարակութեան մը գլխուն համար չկայ խնդիր որ անկարեւոր ըլլայ, քանի որ գիտենք թէ շատ մը ցաւալի արկածներ ի սկզբան անկարեւոր դատուած միջադէպերէ ծագումառած են։ Քանի որ իւր գործ չատ անգամ գաւառային ոգւոյ և դիւրախօսութեան ժողովուրդներու հետ է, ազգային իշխանութիւնէն կ'ակնկալուի աւելի մեծ աջակցութիւն մը յամենայն դէպս, որպէս զի տեղային անհամաձայնութեանց հետեւանօք պառակտումներ չմտնեն թեմերու մէջ, մեծ թէ փոքր, և հաստատեալ շաղէն տարբեր շաւիղներու մէջ օրուան գործոց ու խնդրոց լուծում փնտռելու դիտումներ երեւան չգան ու չգործադրուին։ Հովուեալ ժողովրդին իմացական, բարոյական, նոյն իսկ նիւթական կամ տնտեսական պակասութիւնք չեն արգելացներ հովուին և վերադիտող իշխանութեան քով հսկողութեան պակասութիւնն։ Որչափ աւելի ոգւոյ են տեղայիք, և պարբերխոսումներէ խաբուող, այնքան աւելի փութաջանութիւն կ'ակնկալուի պատկանեալ եկեղեցական իշխանութենէն՝ գայթակղութիւնն անմիջապէս բառնալու, ուր որ և ինչպիսի բաներ ալ ըլլան, փոխանակ թող տալու որ իրերն իրենց ճակատագրային ելից յանգին։ Կարելի եղածին չափ քիչ միջամտել թեմական գործերու, թող տալ որ անոնք իրենց բնական ընթացքն առնուն, յանձնարարելի դրութիւն մը կրնար լինել եթէ ազգային իշխանութեան գործն ուշիմ և զարգացեալ թեմի հետ ըլլար, ուր կարելի ըլլար վրատհիլ թէ վերջապէս ողջմտութիւնը պիտի յաղթանակէր, կուսայոյզ շահամոլութիւնը պիտի նշակուէր և իրաւունքն երեւան ելնէր ընդհանուր։ Այնպիսի թեմի մը համար կրնայինք հասկնալ աւելի զգուշաւոր ընթացք մը կեդրոնական իշխանութեան կողմէ։ Բայց երբ տեղայիք տգէտ են, երբ թեմն իմացականօրէն ու բարոյապէս յետնեալ վիճակի մէջ է, և վշտալի վէճ մը երկու հաստատներու բաժներ է զրերնք, Պատրիարքարանի հայրական միջամտութեան աւելի քան երբեք պէտք կը ծագի, և այսպիսի պարագայից մէջ աւարիկ ամեն ժամանակէ աւելի կը զգացուի Ազգին կարօտութիւնը կարող եկեղեցականներու, ամուսնացեալ կամ ամուրի, փոյթ չէ։ Բայց այն եկեղեցեայ մէջ ուր ամուրի եկեղեցականութիւն հաստատուած է, այն գաղափարն ընդունուած է թէ ընտանեկան կապակցութիւններէ զերծ գտնուող եկեղեցականք միւսներէն աւելի դիւրաւ կրնան տեղէ տեղ վազել յօգուտ հոգւոց փրկութեան, և առաքելական պաշտօններ վարել։ Իրաւ է որ մեր մէջ ամուրի եկեղեցականք ճշդիւ ընտանեաց տէր եղողներէն չափ դանդաղաշարժ են, յորմէ կրնանք հետեւցնել թէ մեր ամուսնացեալ եկեղեցականներն ալ ընտանեաց տէր եղողներէն աւելի դանդաղաշարժ պիտի երեւէին եթէ Պատրիարքարանն սկսէր քահանայներ ղրկել ուր որ ցարդ վարդապետներ և եպիսկոպոսներ ղրկել սովորութիւն եղած է։ Մեր արեւելեան ծանրութիւնն ու հայկական դանդաղութիւնն աւելի մեծ բաժին ունենալ կը թուին այս թերութեան մէջ քան եկեղեցականաց կոչումի տարբերութիւնը։

Երբ թեմի մը մէջ վէճ ծագի, հաւանական է որ պակասութիւնը մէկ կողմին չըլլայ միակ։ Մէկ կուսակցութեան անիրաւութիւնը միւսին անիրաւութենէն մեծ և աւելի պախարակելի կրնայ ըլլալ։ Բայց ապահովութիւն չկայ թէ բոլոր անիրաւութիւնը մէկ կողմին ըլլայ և բոլոր իրաւունքը միւս կողմին։ Այս պարագայիս մէջ, առաջնորդ մը կամ կեդրոնական իշխանութեան ներկայացուցիչ մը հայրական դեր մ'ունի կատարելու, և ի հարկին նաև դատաւորական դեր։ Այս հայրական կամ դատաւորական պաշտօնն այն առաջնորդը կամ պատրիարքական փոխանորդը կարող է կատարել։ Ահա դժուարին հարցն որ մեր մտքին կը ներկայանայ ամեն անգամ որ թեմի մը մէջէն անհամաձայնութեան գրոյցներ հասնին մեր ականջին և թեմական անտիրոյթ և վանդալ վայրէն խուսափած գանենք։ Դժբախտապէս, անոնք որ թեմերն հովուել կը կոչուին մնայուն կամ առժամեայ կերպիւ, չենք կրնար ըսել թէ անխարդ իրենց պաշտօնին մարդիկն են ամենքն ալ։ Կան որոց անկարողութիւնն երեւան չի դար ցորչափ տեղացիներն յուզող խնդիր մը չկայ։ Բայց այնպիսի խնդիր մը երեւան ելնելուն պէս, կը տեսնենք որ նոյն իսկ հովիւն, ինչ անուն և տիտղոս ալ ունենայ, իւր պաշտօնին մարդը չէ։ Արդեօք ո՞րչափ անդամներ Ազգը կամ Եկեղեցին զնաներ կրած է այսպիսի անկարող հովիւներու երեսէն։ Բայց Պատրիարքարանն որ իւր գործածած մարդիկը քաջ կը ճանչէ, գոնէ թող տալու չէ որ անկարողներու ձեռքին մէջ տեղային խնդիրներ գայթակղական եղրակացութեանց յանգին։ Այսպիսի հանգամանաց մէջ, ուր որ ալ պատահին, կը սպասուի որ ազգային կեդրոնական իշխանութիւնն ազգուապէս միջամտէ, կամ զօրացնելով իւր անզօր ներկայացուցչին իշխանութիւնն, և կամ աւելի ձեռնհաս մէկը ղրկելով իբրեւ առժամանակեայ հովիւ։ Այս դիտողութիւնները կ'ընենք ոչ այնքան մասնաւոր խնդրոյ մը ակնարկելով, այլ աչքի առջեւ ունենալով ընդհանրապէս գաւառային գործերու անօրինման կերպն, և կը կարծենք թէ Պատրիարքարանն աւելի օգտակար ընթացքի մը հետեւած կ'ըլլայ եթէ օրէնքով նախատեսեալ գաւառային այցելու հովիւները կամ քննիչներն այսպիսի պարագայից մէջ փութացուն ղրկէ, բան մը որուն այսօր կեդրոնական Մնաուելը ձեռնտու չէ չի կրնար ըսուիլ, և որուն բարոյական ու եկեղեցական պէտքն ալ բացատրութեան կարօտ չլինելու չափ ինքնայայտ է դժբախտապէս։

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԴՊՐՈՅԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ. — Մայրաքաղաքիս մեր յոյն պաշտօնակիցը կը շարունակեն գրել դպրոցական խնդրոյն վրայ։ Պուլկարերէն թերթերն եւս, թէ Պոլսոյ և թէ Պուլկարիոյ, կը յարատեւեն նոյն խնդրով զբաղիլ։ Պուլկարերէն լրագիր մը գրած էր թէ «Յունաստանի մէջ ամեն ազգութիւնք պարտաւորուած են իրենց ուսումներն յունարէն լեզուաւ ընդունելու, Ռումանիոյ մէջ Պուլկարք նմանապէս ռումանական դաստիարակութիւն մը կ'առնուն, բայց ո՛չ մէկ Պետութիւն կը միջամտէ Յունաստանի կամ Ռումանիոյ դպրոցական օրէնքներուն։» — Հոս յայտնի է թէ պուլկար թերթը չվրդովուիլն մը կ'ընէ։ Ո՛չ Յունաստանի ո՛չ Ռումանիոյ մէջ չկայ պուլկար հասարակութիւն մը ինքնօրէն կազմուեցեալ, առանձին առաջնորդով կամ մեծապօլով, առանձին եկեղեցով և դպրոցով, առանձին հոգաբարձութեամբ և ազգային-դպրոցական առանձին եկամուտներով։ Յունաստանի և Ռումանիոյ մէջ կան պուլկար անհատներ, որք ի չգոյէ ուրոյն պուլկար հասարակութեան և պուլկար վարժարանաց՝ իրենց զաւակները տեղւոյն քաղաքային վարժարանները կը ղրկեն կրթուելու, և հոն բնական է որ տրուած ուսումը երկրին տիրող լեզուաւ ըլլայ։ Տարբեր է Յունաց դիրքը Պուլկարիոյ և մանաւանդ Արեւելեան Ռումելիի մէջ։ Յոյնք կազմակերպեալ հասարակութիւն մ'են հոն։ Ունին առանձին մետրոպոլիտներ, եկեղեցիներ, հոգաբարձութիւններ, վարժարաններ, որք ըստ ամենայնի իրենց սեփական են, ըստ իրենք հաստատած են և իրենք կը պահեն իրենց անձնական ծախիւք, առանց կերպիւ իւիք բեռ ըլլալու քաղաքային կամ պետական եկամտացոյցին վրայ։ Այսպիսի վարժարանի մը մէջ երկրին լեզուն պարտաւորիչ կերպիւ դաս կրնայ տրուիլ, (թէպէտ կան Յոյներ որք այս վարդապետութիւնն ալ չեն ընդունիր։) Բայց պահանջել որ Յոյնի զաւակներ որք յունարէն միայն կը հասկանան, յոյն եկեղեցւոյն և յոյն հասարակութեան ծախիւք պահուած դպրոցներու մէջ յոյն եկեղեցւոյ և յոյն հասարակութեան լեզուն չսովրին և ամեն ուսում պուլկարերէնի միջոցաւ ընդունին, իրօք ո՛չ միայն անարդար պահանջում է, այլ և անբնական է, ո՛չ Յունաստանի ո՛չ Ռումանիոյ մէջ ասոր մէկ օրինակը ցուցնել կարելի չէ։ Ռուսիոյ մէջ ալ կարելի չէ։ զի հոն թէպէտ ոչ-ռուս անհատներ կրնան իրենց տղայքը ղրկել ռուսական վարժարաններ ուր բնականապէս ռուսերէն միայն կը սովրին, բայց ամեն կազմակերպեալ հասարակութիւն որ ունի իւր սեփական վարժարան, կարող է և արտօնեալ է ուսումները միայն իւր լեզուաւ աւանդել, կամ գէթ իւր լեզուն առաջին տարիէն իսկ դասաւ իւր գաւակաց։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ԱԻՍՏՐԻԱ. — Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ կը գրէ թէ Աթէնքի և Կ. Պոլսոյ յոյն լրագիրք իրաւունք չունին դժգոհութիւն յայտնելու Աւստրիոյ կառավարութեան ընթացքին համար Պուլկարիոյ յոյն վարժարանաց խնդրոյն մէջ։ զի կոմս Քալնոքի, ընդունելով Պ. Թրիքուբիի շրջաբերական ծանուցագիրն յիշեալ խնդրոյն վրայ, յայտարարած է հելլէն դեսպանին թէ Ֆրանց Եղէքի Կայսեր կառավարութիւնն արժան եղած խորհուրդը պիտի տայ պուլկար կառավարութեան՝ յոյն վարժարանները վերաբանալու ըստ նախկին դրութեան։ Պուլկար լրագիրք ամենէն աւելի՝ զայրացած են յիշեալ ծանուցագրոյն դէմ։ Անոնք կը հարցունեն թէ Յունաստան ի՞նչ իրաւունք ունի խառնուելու Պուլկարիոյ ներքին գործերուն։ — Աթէնքի լրագիրք կը պատասխանեն թէ Պ. Թրիքուբիս զդրոցական խնդրոյն վրայ դիտողութիւն կ'ընէ յեղոյզ դաշնագրոյն և Կազմական կանոնագրոյն այն յօդուածոց վրայ որք Արեւելեան Ռումելիի և Պուլկարիոյ մէջ ոչ-պուլկար հասարակութեանց առձեռն ուղեցած իրաւունքները կ'երաշխաւորեն։

Սկսպօտա գրած էր նաեւ. «Պ. Թրիքուբիս գիտէր թէ պուլկար կառավարութիւնը կ'ուսումնասիրէր խնդիրն, և խորհուրդ կը տաներ մի կողմ թողուլ յունական վարժարաններն և պուլկարական վարժարանաց վերակազմութեամբ եւեթ զբաղիլ։ Այս պարագայիս մէջ ինչո՞ւ համար Պ. Թրիքուբիս իւր ծանուցագիրը ղրկեց Տերութեանց։»

Առ այս իրաւամբ կը պատասխանուի թէ Պ. Թրիքուբիս ինչէ՞ն գիտնար որ յոյն վարժարանաց վերաբերեալ տրամադրութիւնք մի կողմ պիտի թողուին, երբ այն տրամադրութեանց չհամակերպերուն համար, Պուլկարսի Յունաց վարժարանը կը գոցուէր պուլկար պաշտօնէից և ոստիկանաց ձեռամբ։

Եւ յետոյ, չէ՞ մի որ չորս-հինգ ամիս առաջ ալ պուլկար կառավարութիւնը խոստացաւ Սոպոլանեի քուէարկած օրէնքին 10րդ յօդուածը չգործադրել, և այն առեն Պ. Թրիքուբիս լուռ կեցաւ, բայց և այնպէս նոյն խնդիր յարութիւն առաւ վերջերս։ Պ. Թրիքուբիս կ'ուզէր գիտնալ որ այս անգամի խոստումն եւս նոյն ելքը պիտի չունենար։

Բարեբախտաբար, կ'ըսեն մեր յոյն պաշտօնակիցը, Կայսերական գերիչխան Տերութեան միջամտութիւնը խնդիրն երկարելու պէտք չթողուց այլ եւս։

ԱՄՍՕՐԻՈՅ ՆԻ ՌՈՒՍԻՈՅ Կայսրը համար ըսուեցաւ թէ չորս տարի առաջ Կալիչիոյ Աբերնեւիցէ դղեկին մէջ իրենց ունեցած տեսակցութիւնն այս տարի պիտի կրկնեն։ Կը յիշուի թէ հեռագիրն այս զրոյցներն հերքեց։ Ռուս լրագիրք այս անգամ կը յիշեցնեն թէ չորս տարիէ հետէ պալքանեան երկրաց նկատմամբ Աւստրիոյ բռնած ընթացքն այնքան հաճոյ չեղաւ Ռուսիոյ որ այս տարի նոյն բարեկամական ցոյցին կրկնումը հաւանական չէ Ռուսիոյ կողմէ, (զի կ'ըսուէր թէ Զարն ինք աւստրեան հողը պիտի անցնի տեսակցութեան նպատակաւ։) Աւստրիոյ կառավարութիւնն ինչ ինչ կէտերու վրայ քաղաքը տուած է իշխանապետութեան, և պաշտօնական ճառի մը մէջ ալ անոր վիճակը նպաստաւոր կերպիւ յիշուած է, բաներ որք լաւ տպաւորութիւն թողած չեն Ռուսիոյ մէջ, և մասնաւորապէս ռուս կառավարութեան վրայ։ Սոֆիայի կառավարութեան ինչ ինչ թուղթեր իբրեւ վաւերական հրատարակելէն և անոնց իբրեւ կեղծ Ռուսիոյ կառավարութեան կողմէ հերքուելէն ի վեր, ռուսական զգացմունք աւելի մեղմացած չեն կրնար համարուիլ, և այս տպաւորութեան հակահարուածն այն է որ նպաստաւոր տրամադրութիւններ տածող Աւստրիոյ Կայսեր հետ Ռուսիոյ վերհագիրը տեսակցելու փութաջանութիւն չի ցուցներ։

ՓԱՆԱՄԱՅԻ գործը դեռ ևս որոշման մը չյանգեցաւ։ Զանազան Ֆրանսացիներու և Ֆրանսական խմբակներու խօսքն եղաւ, որք զանազան ծրագրերով կը յուսան եղեր ընտիթիւնը չարունակել, բայց տակաւին յուզք կարգադրութիւն մը չեղաւ։ Երեսփոխան և նախկին նախարար Պ. Բէյդրաւ կառավարութեան հարցապնդում մը պիտի ուղղէ, իմանալու համար թէ Փանամայի Ընկերութեան նախկին վարիչներուն դէմ բացուած դատական քննութիւնն ի՞նչ վիճակի մէջ է։ Պ. Բէյդրաւ կ'ըսէ թէ Ջանցն ուարանելու համար նոր կարգադրութիւն մ'ընել անհնար է, մինչեւ որ նախկին վարչութեան գործած թերութեանց և կրած պատասխանատուութեանց վրայ դատական եզանակաւ որոշ գաղափար մը չկազմուի և մինչեւ որ յանցաւորք չպատժուին։ Բայց ի՞նչ, Պ. տը Լէսէբս «ՀԻՆ Ֆրանսացին», գլխաւոր պատասխանատու Փանամայի գործին համար, դատի՞ պիտի ենթարկուի, պիտի քանտարկուի՞, տուգա՞նք պիտի վճարէ, ինք որ իւր բազմադամ ընտանեօք այսօր գրեթէ խեղճ է կ'ըսուի, զի Սուէզի ջրանցքն չահած բաներնը Փանամայի թուղթերուն պառկեցուցած էր, իբրեւ քաջալեր մը ժողովրդեան։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ականջի հիւանդութեան վրայ Փարիզեան լրագրաց մէջ գրուած զանազան զրոյցներն հերքելով, Տէյլի Նիւզի իրազեկ թղթակիցն հետեւեալը կը հեռագրէ Պերլինէ.— Կայսրը քանի մը տարի յառաջ, երբ տակաւին Վիլհելմ իշխան էր պարզապէս, որսորդութեան մը պահուն պաղ առաւ, որ ականջին դպաւ, զի ի սկզբան լաւ չնայեցաւ։ Այս ականջի ցաւը կրնար ծանր հետեւանք ունենալ, եթէ խնամով չդարմանուէր ապա։ (Յայտնի է թէ պարզ պաղառութեամբ ալ ականջի ցաւ կրնայ յառաջ գալ։) Բայց ցաւը տարիներէ ի վեր անհետ եղած է, և կրնանք հաստատապէս ըսել թէ երեք տարիէ հետէ Վիլհելմ Կայսր ո՛չ մէկ մասնագէտի խորհուրդ հարցուցած է։ Վերջին անգամ որ բժիշկ կանչեց ականջի համար՝ 1889ի ամառն էր, դէպ ի Հիւսիս իւր առաջին ծովագնացութենէն քիչ յառաջ։

ՌՈՒՍԻՈՅ գանձային վիճակն որչափ ևս գեղաջիղ չըլլայ, ինչպէս պարզեր էինք երէկ, ռուս կառավարութիւնը կը ծանուցանէ թէ այս տարի ո՛չ ներքին ո՛չ արտաքին փոխառութիւն կնքել որոշած է։ Իւր արդի ոյժերով պիտի մաքառի հնտախտի, սովու և երաշտութեան հետեւանաց դէմ, և Պ. Վիթթէ մինչեւ իսկ կը յուսայ առաջիկայ եղմտացոյցն հաւասարակշիռ պահել։

ԲԱՄԻՐԻ բարձունքէն Եանով գնդապետն իւր ութ հարիւր զինուորներով եւ հետեւակներով ետ քաշուիլը կը ստուգուի, և մինչեւ իսկ անգլ. լրագիրք կը կարծեն թէ Բամիրի վրայ ո՛չ մէկ Ռուս մնացած է։ Իրաւ է սակայն որ «Աշխարհի այդ Տանջ ... Ամենքն ալ կառնեմ, ըսաւ, ցորենի վաճառականին վերջին գինովը։ Ապրանքը պիտի յանձնուի Մոնպառի կայարանն ուր գործակատար մը պիտի ունենամ որ առաքումները պիտի կատարէ։

«Պարոն Լանտրի, յարեց, այժմէն իսկ ես վրս կառնեմ այս տարուան ձեր հունձքերը։

—Շատ աղէկ, ըսաւ ագարակապանը, դիւրին բան է ձեզ հետ համաձայնիլ։ գործէ հաւնալու մասին ճիշդ իմ եղանակս ունիք։

Դրեթէ տասը վայրկենի մէջ, սակարկութեան վերաբերեալ խնդիրները կարգաղրուեցան։

Լանտրի և վաճառականը տուն դարձան։ Այս վերջինը չէր կրնար մերժել արբինկելու ագարակապանին հետ։ Պուլկոնեի մէջ, ինչպէս նաեւ քիչ մը ամենուրեք, սովորութիւն է շիշ մը գինի պարպել զուարթութեամբ, սակարկութիւն մը որոշուելէն ետք։

Ագարակապանուհին փութաց սփռոց մը փռել մեծ սեղանին մէջ ծայրին վրայ, և շիշ մը, գաւաթներ և պնակի մէջ Տիժօնի պիսքիւիներ բերաւ։ Յետոյ, տրինկիլէ ետք վաճառականին հետ, առողջութիւն և իր ձեռնարկներուն մէջ բարի յաջողութիւն մաղթելէ ետք, բաժնուեցաւ երկու մարդերէն իր աղախիններուն քով երթալու համար որք պարտէզը կ'աշխատէին։

—Անպատճառ, ըսաւ Լանտրի, շուրթերը թրջելէն ետք ըմպելիովը, չեմ հասկնար կնոջս ըրածը, որ խմելու համար այս անչահ գինին բերաւ։

—Բայց ինչո՞ւ, ըսաւ միւսը, շատ պապակած էի, և այս գինին հեշտահամ կը գտնեմ։ Ձեր այգիներքո՞ն է։

—Այո, բայց աւելի աղէկը, շատ աւելի աղէկը ունինք։ բարկ ադնիւ գինի մը կայ տասնեւհինգ տարուան։ բաւական քանակութեամբ ունիմ անկից։ մեծ օրերու գինիս է այն։ Այսօր որ դիրար ճանչցանք և այսչափով չպիտի գոհանանք, վասնզի կը յուսամ թէ այսուհետեւ լաւագոյն բարեկամներուս կարգը պիտի գտնուիք դուք, այսօր, մեծ օր մըն է։

«Ուստի, յարեց ագարակապանը, ստը եկնելով, մառան կ'իջնեմ։

—Բայց ոչ, բայց ոչ, յառաջիկայ այցելութիւնս առթիւ։

—Սակայն եթէ Բօթ-ա-Մուէնի գինիս համը չը նայիս, ամենեւին չպիտի մոռնար։ Երկու վայրկենէն կը դառնամ։

Եւ երբ Լանտրի անհետ կ'ըլլար դռնէ մը, ուրիշ դուռ մը կը բացուէր սրահին խորէն, և Սանտրիյեոն ներս կը մտնէր։

Առանց շատ ուշ դնելու այս օտարականին, որ առանձին նստած էր սեղանին առջեւ, և որուն դէմքին մէկ մասը միայն կը տեսնէր, Սանտրիյեոն պիտի անցնէր սրահին մէջէն և դուրս ելնէր, երբ իր ոտնաձայնէն մարդն ետին դարձաւ։

Նայուածքները խաչաձեւեցան։

Սանտրիյեոն սարսռաց, սոսկալի կերպով գունատեցաւ և ձեռքը սրտին տարաւ։

—Օ՛հ, օ՛հ, ըրաւ խեղդուկ ձայնով։

Մարդը զսպանակէ շարժուածի պէս տնկուեցաւ, ինքն ալ զարմացման բացագանչութիւն մը արձակելով։ Յետոյ, անմիջապէս։

—Կապրիէլ, ըսաւ դողահար ձայնով։

—Ժան Լըկառ՝ն, մրմնջեց միւսը։

Իրարու վազեցին։

—Դո՛ւն, Կապրիէլ, ըսաւ վաճառականը, կարելի՞ բան է։ Ի՞նչպէս հաւատամ աչուքներուս։

—Այո, Ժան Լըկռան, ես եմ, Կապրիէլը։ բայց հոս ի՞նչ գործ ունիք։

—Ցորենի վաճառականութիւն կ'ընեմ։

—Կը հասկնամ։

Սանտրիյեոն ձեռքը դրաւ իրեն երկնցած ձեռքին մէջ։

—Դուք հոս, Կապրիէլ, այս տան մէջ, երբ զձեզ մեռած կը կարծեն և երբ այնքան արցունք թափած են ձեզ համար...։ Ա՛հ, պիտի բացատրէք ինձ։

—Հիմակ բան մը չեմ կրնար ըսել, ետքը։

Աչուքներն արցունքով լեցուեցան և հեծեծանք մը ելաւ կոկորդը։

—Ժան Լըկռան, յարեց, մէկուն մի՛ ըսէք թէ գիս կը ճանչնաք և թէ անուս Կապրիէլ Անկատ է։

—Բան մը չեմ ըսեր։

—Պէտք է որ խօսակցիմ ձեզ հետ, այնքան բաներ ունիմ ձեզ հարցնելու, զորս կը փափագիմ գիտնալ։ Ագարակէն ելնելէ ետքը ո՞ր կողմ պիտի երթաք։

—Վօեվրի ջաղացքը պիտի երթամ։

—Աղէկ, գետակին եզերքը պիտի երթամ ձեզ ապասեմ։ Վարպետ Լանտրի ստքին ձայնը կը լսեմ, քիչ յետոյ կը տեսնուինք։

Իր մատներուն ծայրը շրթնցը կպցուց, նորէն պատուիրելով Ժան Լըկռանի որ լռութիւն պահէ, և գահավիժօրէն դուրս ելաւ։

Ագարակապանը ներս կը մտնէր չէ թէ մէկ այլ երկու չէր բերելով մեծ օրերու իր համբաւաւոր գինիէն։

Ժան Լըկռան ժամանակ չէր ունեցած իր յուզումը ծածկելու։

Լանտրի անոր երեսը նայեցաւ, յետոյ աչխուժիւ։

—Ի՞նչ ունիք։ Անհանգի՞ստ էք, հարցուց։

—Բայց ոչ, պատասխանեց Ժան Լըկռան, ջանալով ժպտիլ։

—Կեցցես։ Սակայն խռովեալ երեւոյթ ունիք։

—Զարմանալի տպաւորութիւն մը զգացի քիչ մը առաջ։ լմնցաւ և բոլորովին ձերն եմ, վարպետ Լանտրի, և դէպի դուրս արագ ակնարկ մը նետելէ ետք, Ժան Լըկռան նստաւ։

—Լաւ, հանգցայ, ըսաւ Լանտրի որ հետեւած էր իր հիւրին աչերուն շարժմանը և տեսած էր Սանտրիյեոնը որ բակէն կ'անցնէր, յուզուած էք, պարոն, և սա խեղճ Սանտրիյեոնն է պատճառը։

(Շարունակելի)

—)(159)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԺԻԱԾԱՆԸ

«Բոլոր ցորեններն ալ պարկի մէջ դըրուած և կշռուած են։ եթէ համաձայնինք և սակարկութիւնն որոշուի, վաղուընէ իսկ կարելի պիտի ըլլայ երկաթուղի փոխադրել և ութ օրէն համբարանոցները պիտի պարպուին։ Տեղ բանալու է նոր հունձքերուն համար։

—Երբէք գանգատելու պատճառ չունիս, բարեկամս։

—Իրաւ է։ Եթէ երբեմն չատ ջուր ըլլայ Բլիղի մէջ, ըսէլ միշտ բաւական ջուր կայ Վերբրէի մշակելի հողերուն վրայ։

Եւ ագարակապանը, ձեռները չփելով, զատուեցաւ կնոջմէն վարպետի ակնարկ մը նետելու համար ախոռներուն և գոմերուն մէջ։

* *

Ժան Լըկռանի մօտերը, ցորենի վաճառականը, որուն վարպետ Լանտրի կը սպասէր, ագարակ կը ներկայանար։

Կառքը ջաղացքը ձգած էր։

Բաւական ևեհինգ տարու մարդ մըն էր, թխորակ, անկեղծ դէմքով, որուն պայծառ ակնարկը լի էր համարձակութեամբ և ուղղամտութեամբ։ Անմիջապէս, այն կերպէն որով կը մօտենար մարդոց և իր ձեռքը կը կարկառէր, մինչ բարի ժպիտ մը կը փթթէր իր շրթանց վրայ, համակրութիւն և վստահութիւն կը ներշնչէր։

—Աւասիկ պարկեշտ մարդ մը, ըսաւ միաքէն Լանտրի։ Հաճելի եկաւ ինձ այս անձը։ Հեռը գործ չընելու համար, պէտք է որ կամք չունենայ մարդ։

—Պարոն Լանտրի, ըսաւ նորեկը, ձեր բարեկամը Պ. Վառինօ կանխաւ ծանո՞ց իմ այցելութիւնս։

—Այո, պարոն, ձեզ կը սպասէի։

—Պ. Վառինօ ինձ պիտի ընկերանար ձեզ ներկայացնելու համար զիս, բայց մեկնելու պահուն մարդիս եկան ջաղացքը և վար դրին զինքը։ Տրամադրելի ժամանակ շատ չունենալով, վասնզի վաղն առտու փարիզ գտնուելու եմ, հարկ չտեսայ Պ. Վառինոյին սպասելու և որոշեցի առանձին գալ։

—Բարի եկաք հազար բարով։

—Շնորհակալ եմ։ Ցորեն ունիք վաճառելու և առաջուց գիտեմ թէ աղէկ և առաջին տեսակէ է։

—Դուք պիտի կրնաք անձամբ դատել։ Թէեւ ցորենները պարկի մէջ են, բայց ծառայներս ձեր տրամադրութեան տակն են, ձեր ցուցուցած պարկերուն բերանները պիտի բանան։ բնականաբար պէտք է որ ապրանքը քննէք։

—Անշուշտ, պարոն Լանտրի։

Երկու մարդերը համբարանոցները գացին ուր վաճառականը քննեց ցորեններն իրը գիտակ։

—Ամենքն ալ կառնեմ, ըսաւ, ցորենի վաճառականին վերջին գինովը։ Ապրանքը պիտի յանձնուի Մոնպառի կայարանն ուր գործակատար մը պիտի ունենամ որ առաքումները պիտի կատարէ։

«Պարոն Լանտրի, յարեց, այժմէն իսկ ես վրս կառնեմ այս տարուան ձեր հունձքերը։

—Շատ աղէկ, ըսաւ ագարակապանը, դիւրին բան է ձեզ հետ համաձայնիլ։ գործէ հաւնալու մասին ճիշդ իմ եղանակս ունիք։

Դրեթէ տասը վայրկենի մէջ, սակարկութեան վերաբերեալ խնդիրները կարգաղրուեցան։

Լանտրի և վաճառականը տուն դարձան։ Այս վերջինը չէր կրնար մերժել արբինկելու ագարակապանին հետ։ Պուլկոնեի մէջ, ինչպէս նաեւ քիչ մը ամենուրեք, սովորութիւն է շիշ մը գինի պարպել զուարթութեամբ, սակարկութիւն մը որոշուելէն ետք։

Ագարակապանուհին փութաց սփռոց մը փռել մեծ սեղանին մէջ ծայրին վրայ, և շիշ մը, գաւաթներ և պնակի մէջ Տիժօնի պիսքիւիներ բերաւ։ Յետոյ, տրինկիլէ ետք վաճառականին հետ, առողջութիւն և իր ձեռնարկներուն մէջ բարի յաջողութիւն

նիքային վրայ (Տամը-Տիւնեա) ձմեռն այնքան ցուրտ կ'ընէ որ երեք նախանձընդդէմ կողմերէն՝ Աֆղանիներէն, Ջիներէն և Ռուսներէն ո՛չ ոք կրնայ համարձակիլ ձմեռն հոն զօրք պահել։ Ցտեսութիւն ուրեմն առաջիկայ գարնան։

ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ ՑՈՒՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵՒՆՑ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Մէկտեղ տնՄԷՆ Ֆիրմաներէն լրագրին ԱԹԷՆՔԻ՝ Փիլիպէ Թղթակցութիւն մը կը հրատարակէ, յորում սա տեղեկութիւնները կը գտնենք։— Աւելի քան վեց հազար աշակերտք կը յաճախեն Արեւելեան Բուլղարիի յունական վարժարանները։ Վառնայի գաւառին և Պուլկարիոյ ուրիշ քանի մը կողմանց յունական դպրոցները կը յաճախեն աւելի քան երկու հազար աշակերտք։ Բուլղարիի մէջ աղջկանց յունական վարժարանք սակաւաթիւ են։ Բայց միւս հասարակութիւններն ալ Ցոյներէն աւելի չունին։ Այն գաւառք ուր Ցոյնք ցեղային կարեւոր տարր մը կը կազմեն՝ հետեւեալք են։—Վառնա, Պուրկաս, Սլաենիմանոս, Անհիալոս, Սոզոպոլիս, Մեսենվրիա, Փիլիպէ, ևն։ Ի Փիլիպէ Ցոյնք երկու վարժարանաց ունին, մին մանչերու և միւսն աղջկանց։ Առաջնոյն կը յաճախեն աւելի 150 աշակերտք, և ուսուցչական մարմինը 11 հոգիէ կը բաղկանայ։ Աղջկանց վարժարանացն եւս նոյն վիճակին մէջ կը գտնուի։ Ի Փիլիպէ, Ցոյնք ունին ընտելարաններ և նախակրթարաններ ուր հարիւրաւոր աղայք կը յաճախեն։

ԱՂԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԵՐԿՐԱՌԻԹ ԼՈՒՐ ՄԸ

Այս աւուր Հայրենիքի մէջ կը հաղորդուի թէ անցեալ կիրակի օր Ա-ԴՆԷ չոգենաւով մեկնող հայ ուսանողաց հետ կային նաեւ Ազգ. Կեդր. Վարժարանի վերջին շրջանաւարտներէն Պ. Պ. Եր. Մանուէլեան եւ Վաղարշակ Մեսրոպեան։

Այս լուր ստուգիէ վերջ մեծապէս կը խնդակցինք մեր անդրանիկ Ազգ. բարձրագոյն Վարժարանին, տեսնելով որ սոյն վարժարանէն նոր դիմողներ ալ կան եւրոպական ուսումնարանաց։ Պ. Երուանդ Մանուէլեան արդէն իսկ կը պատրաստուէր տարրական ճիւղին մէջ կատարելագործելու իր դասական դասընթացքը։

Այլ մեր խնդութիւնն առաւել մեծ է Պ. Վաղարշակ Մեսրոպեանի մասին, որ թնամակալութեան ընտրութեամբ տարիէ մ'ի վեր պաշտօն կը վարէր Կեդր. Վարժարանին մէջ իբր պատրաստիչ գիտութեանց փորձերու եւ որոյ հմտութիւնն ու ուսումնասիրական յատկութիւնները գնահատած էր Պ. Հիւնքեարպէյ յէնեան։ Ի Պոլիս այցելութեան պահուն, հնչակեան ունեցած էր Կեդրոնական Վարժարանին ուսումնական ամբողջ վիճակը։ Մեր խնդութիւնն՝ ի մասին Պ. Վաղարշակ Մեսրոպեանի՝ առաւելագոյն է ըսինք, որովհետեւ այս պատանին վարժարանին Խնամակալութեան երկու անգամոյ ամէն կերպով ակնկալութեան արժանացած է այնպէս ինչպէս որ Լրագրոյս խմբագրականներով խորհուրդ տուած ենք քանի քանի անգամներ մեր հայրենակիցներուն, ոչ թէ պարզ դրական նուիրատուութեամբ մը, այլ ֆոնդատուութեամբ մը գիւրացնելով անոնց ստանձնած հոգը, և սա է լաւագոյն բարեգործութիւնը (*)։

Լրագիրս չկրնար չկրկնել ձեռնտու պատուական աղգայնոյ նկատմամբ այս մասին զգացած խորին գոհունակութիւնը և չկայ դրամագլուխ մը որ առաւել հասութաբեր ըլլայ քան ազգանուէր երիտասարդ ուսանողաց եղած ձեռնտուութիւնն։

ՄԻՆՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐԹԻՆԵՐ

Քաղաքական ժողովն իւր վերջընթեր նստին մէջ որոշած էր հրաւիրել Միացեալ Ընկերութեանց նորընտիր Տընօրէն ժողովոյ անդամները։ Արդ, յիշեալ ժողովոյ մէկ քանի անդամները միայն ներկայացած ըլլալով չորեքշաբթի օրուան նստին, իսկ միւսներն հրաժարած ըլլալով, Քաղաքական ժողովն հրաժարականէ տեղ նոր ընտրութիւն կատարած և որոշած է նամակաւ հրաւիրել նորընտիր անդամներն ստանձնելու իրենց պաշտօնը։

(*) Այս պարագաներ յստակօրէն ցոյց կուտան թէ իրերն ինչպէս խեղաթիւրուած էին այն գրուածին մէջ զոր հմայլամի-քննադատն՝ իր վերջին օրերու հրապարակագրին արկածը մոռցնել տալու պէտքէն մղուած՝ կը հրատարակէ։ Աւելորդ չէ այս առթիւ յիշեցնել նաեւ թէ հայ լրագրութիւնն ի վաղուց անտի «մեկենանց և ժամանմանց» դլուխ մը ունի որուն մէջ կը նշանակուին երեւեւեկութիւնքն այն ազգանոց, — ուսանող ըլլան թէ վաճառական, ազգատ թէ հարուստ, — որք ի հանրութեան խմբագրութեան, բաւական է որ ընթերցողները ո՛ր և է կերպով հետաքրքրելու բնութիւն ունենան։ Բայց ո՛ր և է ժամանակ խմբագիրք սովորութիւն չեն ունեցած եւ չունին չոգենաւերը երթալ, մեկնողներու անուններն իմանալու համար։ Հարուստներուն դէմ յարձակելու և ազգատի պաշտպան կանգնելու պատրուակաւ ժողովրդականութիւն չահիլ ուզելու փորձն այնքան հին է ու մնացած, որ այդ կարգի հրատարակութիւնք, ձանձրանալի ըլլալէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր այլեւս։

Ցառաջիկայ կիրակի, 4 հոկտեմբեր, Գարակէօմրիւշի Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցւոյն մէջ քահանայ պիտի ձեռնադրուի տիրացու Սիմոն Տ. Մեսրոպեան, ի ի ձեռն Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Այէաթ-ճեանի։

ՀԵՌԳԻՐ ՀԱՅՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. —Սանիյէ Միւթէֆարիի ատիճան տրուեցաւ Գաղթականաց յանձնաժողովին առաջին քարտուղար Բասիլ էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ ատիճան՝ Եանեաի հեռագրական ու թղթատարական ընդհանուր տնօրէն Ակեահ էֆէնտիի։

Սալիսէի ատիճան՝ Խազրիւղի ոստիկանապետ Խայրի էֆէնտիի։

Մէջքի նուիրական վայրերու Նախպանուեցաւ Սէյիտ Իպրահիմ էֆէնտի, տեղական նոյն Նախպետութեան։

Ափրիկեան Տրիպոլոյ վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազ անուանեցաւ Բաշիտ էֆէնտի, ընդհանուր դատախազ վերաքննիչ ատենին Սնբաստիոյ։

Ատանայի վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Էչրէֆ պէյ, ընդհանուր դատախազ նոյն նահանգին։

Ատանայի վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազ անուանեցաւ Ալի Եավէր էֆէնտի, ընդհանուր դատախազ Ափրիկեան Տրիպոլոյ։

Երուսաղէմայ կազմ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Հասան պէյ, գայմագամ Խայիլիբրահիմի գաւառակին, և իրեն յաջորդեց Մէհմէտ Ֆէրիտ էֆէնտի։

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան հեծելազօրաց ճիւղին նախագահ Ֆէրիդ Մէհմէտ փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Սինոպի կառավարիչ Բէյնիա փաշայի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Հռոդոսի Բէրբէ գաւառակին գայմագամ Յովհաննէս Ֆէրիտ էֆէնտիի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՅՄՈՒՆՔ. — Առողջապահական Վարչութիւնը՝ հրամտիսի դէպքերու վրայ հետեւեալ տեղեկագիրը մատուցած է կայս. պալատան քարտուղարութեան.

Թուական	մահ		տեղ
Սեպտ. 18էն	28	33	Էլիզապէթբոլի նհնգ.
» » »		14	Բուխարէսթ »
» » »		72	Սթավրօբոլի »
» » »		18	Թիֆլիզի »
» 20էս	20	100	Յաղիմթասի »
» » »		15	Զաքաթալ »
		290	

Թուական	Դէպք	Մահ	Տեղ
Սեպտ. 28	7	5	Համպուրկ
» 29	19	2	»
» 29	—	—	Ալթօնա
» 29	1	—	Պերլին
» 30	42	15	Բէյթա
» »	41	14	Կարին
» »	5	—	Իլիճէ
» »	4	4	Թօրթում
	119	40	

Ռուսիոյ ու Գերմանիոյ վարակեալ կողմերուն մէջ հետեւեալ օր օրի թերեւնալու վրայ է։ Բէյթաի չրջակայից մէջ ցաղդ հընտահտի ցանցառ դէպքեր կը պատահին։

Երկէ գիշերուան կառախումբով՝ ի Ձիսրը Մուսթաֆա Փաշա՝ 53 և ի Զիպէֆչէ՝ 12 ուղեւորներ ժամանելով քարանթինայի ենթարկուած են և այդ մաքրանոցներուն ինչպէս նաեւ Վանայ նահանգին մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

Սեպտեմբեր 30 ին ի Սինոպ քարանթինա սպասող 411 նաւաստեաց և 453 ուղեւորաց ինչպէս նաեւ քարանթինայի շրջանէն պահպանն զինուորաց առողջական վիճակն և Սինոպի ու շրջակայից մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ։ Ի Դաւազ քարանթինա սպասող 488 ուղեւորաց և նաւաստեաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

1 հոկտեմբեր ՆԱԽԱԳԱՀ

Առողջապահական Ժողովոյ

—Տրապիզոնի կուսակալն հոկտեմբեր 1 թուականաւ հեռագրած է կայս. պալատան առաջին քարտուղարութեան թէ Տրապիզոնի գաղաքին, Բլթանայի գիւղաքաղաքին, մաքրանոցներուն եւ նահանգին միւս կողմերուն մէջ հանրային առողջութիւնն ինչպէս նաեւ քարանթինայի շրջանէն պահպանն զինուորաց ու ոստիկան-զինուորաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է և թէ Առողջապահական վարչութեան 30 սեպտեմբեր թուական հեռագրոյն համաձայն, Տրապիզոնի ու Բլթանայի շուրջը գրուած շրջանն և Խամխիէօյի քարանթինան ջնջուած են։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱՅԱՏ.— Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Ներքին ու Արտաքին գործոց Վեհ. նախարարք երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին գործոց Վեհ. նախարարն երէկ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցան։

—Պարսկական դեսպան Միրզա Լ. սատուլլահ խան երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վեհ. նախարարին և Վեհ. խորհրդականին հետ։

ՐԼԺԻԻ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹՔ. — Օսմանեան ծխախոտի Ռէժիի հիմնական կանոնագրոյն վրայ հետեւեալ օրինական տրամադրութիւնք աւելցած են, որք վաւերացած են կայս. Իրատէով.

Ելմտական նախարարութեան 20 յունիս 1304 թուականը կրող պաշտօնագրով հաղորդեալ կայս. Իրատէին համաձայն, 1889 նոյեմբեր 16|28ին մայրաքաղաքիս մէջ գումարեալ ընդհանուր ժողովին կողմէ արուած որոշման մը վրայ ընդունուած են հետեւեալ տրամադրութիւնք.

Անուանական դրամագլուխն՝ ըստ առաջնոյն, 4,400,000 օսմանեան ոսկի, կամ՝ 100,000,000 ֆրանք և կամ 40,000,000 անգլիական ոսկի որոշուած է, որ կը բաղկանայ երկու կարգի բաժնուած բաժնեթուղթերէ։

Առաջին կարգը՝ դրամագլխոյն ի հաշիւ վճարեալ 1,760,000 օսմանեան ոսկւոյ կամ՝ 40,000,000 ֆրանքի և կամ 1,600,000 անգլիական ոսկւոյ երկու հարիւր հազար բաժնեթուղթերէ կը բաղկանայ, որք արդէն հրապարակ հանուած են և որոց իւրաքանչիւրին փոխարժէքը վճարուած է ութ օսմանեան ոսկի 80 ղրուշի կամ 200 ֆրանքի և կամ ութ անգլիական ոսկւոյ հաշուով։

Երկրորդ կարգը կը բաղկանայ 2 միլիոն 640,000 օսմանեան ոսկւոյ կամ 60,000,000 ֆրանքի և կամ 2,400,000 անգլ. ոսկւոյ դրամագլուխէ մը և երեք հարիւր հազար բաժնեթուղթերէ։ Այս բաժնեթղթոց մասամբ կամ ամբողջովին շրջաբերութեան հանուիլն անպատճառ տեղի կ'ունենայ կայս. կառավարութեան ու Հանրային Պարտուց վարչական ժողովոյ միաբան հաւանութեամբ և ընդհանուր ժողովոյ որոշմամբ։

Երկրորդ կարգին պատկանող բաժնեթուղթք երբ շրջաբերութեան հանուին, առաջին կարգին պատկանող բաժնեթղթերու տեսաք հին բաժնեթուղթերէն որչափ ունենան իրենց ձեռքը, նախամեծարութեան իրաւունք պիտի ունենան նոյն հաւասարութեամբ նոր բաժնեթուղթերու, առանց ո և է դեղչի։ Բաժնեթուղթերն հրապարակ ելնելուն իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի արժէքը ութ օսմանեան ոսկի 80 ղրուշ, կամ 200 ֆրանք և կամ ութ անգլիական ոսկին վճարուելէ յետոյ վերջնական բաժնեթուղթերը պիտի յանձնուին իրենց տէրերուն։

Հիմնական կանոնագրոյ այն յօդուածներն, որք այս յաւելուածով բարեփոխուած չեն, ըստ առաջնոյն գործադրելի են։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանի այս տարուան շրջաբարձրներու համար կայս. Իրատէ մը կրկին անգամ հրամայած է որ ամենքն ալ մէկ մէկ պաշտօնի կոչուին։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Անկելանոցի կառուցման գնոյն՝ 59,000 ոսկւոյն վրայ՝ ճարտարապետ Վասիլաքի էֆէնտի 500 ոսկւոյ զեղչ մ'ըրած էր։ Ճարտարապետ Աղնաւորեան Վեհ. Յովհաննէս էֆէնտի, որ նախորդ յանձնառուն է, եւս կեցած ըլլալով, Համազգային Անկելանոցին կառուցումը Ճնայած է Վասիլաքի էֆէնտիի վրայ։

ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ. — Նախարարաց խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, անհատներու կողմէ Մարմարի արուեստահանդէսը զրկուելիք ապրանքներէն եւս հարիւրին մէկ արտածման առժամեայ տուրք մը պիտի գանձուի։ Թէ՛ սաստ և թէ՛ ի Ֆիլիպէ արձանագրական գործողութիւնք պիտի կատարուին հաստատելու համար որ այդ ապրանքներ ուրիշ տեղ տարուած չեն և հակառակ պարագային մէջ առնուած առժամեայ տուրքը ետ չպիտի տրուի։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանը քսան և հինգ ոսկի շնորհած է բաշխելու համար այն քսան և հինգ հիւանդ զինուորաց որք Եէմէնէն ասատեկած են և Սեւ ծովու նաւահանդիստները պիտի ուղեւորին։ Կայս. սոյն պարգեւն այդ զինուորաց բաշխուած է իւրաքանչիւրին մէկ մէկ ոսկի արձուելով և բարեմաղթութիւնք եղած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ՀԱՅԲԱՅԻ վարժարանին երկրագործական մասին բացումն երէկ տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր կերպիւ։ Նոյն վարժարանի անանձարոյժերու ճիւղին բացումն անցեալ տարի տեղի ունեցած էր։ Երկրագործական Դրամատան և երկրագործական վարչութեան ընդհանուր տնօրէն ՁԷՄԱԼ պէյ երէկ նոյն վարժարանն երթալով երկրագործական մասին բացումը կատարեց ի ներկայութեան ուսուցչաց և աշակերտաց։ Նախ և առաջ նուէրներ բաշխուեցան անանձարուժական ճիւղի աշակերտներէն Նուսուքֆ, Աբիֆ ու Յակոբ էֆէնտիներուն, որք այս տարուան քննութեանց պահուն առաջին հանդիսացած էին։

Յետոյ սկսաւ բացման հանդէսը ՁԷՄԱԼ պէյի մէկ բանախօսութեամբ։ Վարժարանին իմամը հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։ Յաւարտ բարեմաղթութեանց ոչխարներ զենուեցան։

ՊՈՒԼԿԱՐ իշխանապետութիւնը երեքշաբթի օրէն ի վեր արգիլած է ուղղակի Կ. Պոլսէն և կամ Կ. Պոլսոյ ճանթով դրանսիտով գրկուող ամէն տեսակ ապրանաց ներմուծումն ի Պուլկարիա և Յարեւելեան Բուլղարիա։ Այս արգելք կը վերաբերի նոյն իսկ աղին ուսկից Հանրային Պարտուց վարչութիւնը մեծ քանակութեամբ կը ղրկէ ի Պուլկարիա։ Աղով բեռնաւորեալ քանի մը վագոններ կը մնան ի Տէպէ-Ագաճ։ Առեւտրական առաքմանց Շէնքէր տունը որուն կեդրոնը Վիեննա կը գտնուի և որ մասնաճիւղ մը ունի ի Կ. Պոլիս և կարեւոր գործեր կ'ընէ, վերոյիշեալ տնօրինութեան դէմ բողոքած է մայրաքաղաքիս աւստրիական դեսպանատան։ Ապրանքի մը ներմուծումն արտօնելու համար, պուլկար կառավարութիւնը կը պահանջէ որ այդ ապրանքը ղրկուելիք քաղաքին մօտ դաշտի մը մէջ բացօթեայ մնաց գիշեր մը և ցորեկ մը։ Երեք օր է Կ. Պոլսէն ո՛չ մէկ ապրանք չի ղրկուիր ի Պուլկարիա և այն վաճառանք որք ապրանք բերել տուած են՝ դրանսիտով ղրկելու համար, հարկադրուած են Կ. Պոլսոյ մաքսատունն հանել զայնս։ Այս պատճառաւ մեր հրապարակն՝ անգործութեան, և վաճառականութիւնը ծանր վնասուց կը մատնուին։

* *

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ մեզ այս առաւօտ թէ, Հարմանլըի պուլկարական մաքսատան մէկ յայտարարութեան նայելով, քանի մը օրէ ի վեր Պուլկար կառավարութեան կողմէ ի Պուլկարիա և յԱրեւելեան Բուլղարիա ներմուծեալ ապրանաց մասին տրուած առողջապահական տնօրինութիւնք հետեւեալ կերպով բարեփոխուած են. Թուրքիայէն ներմուծուող ապրանք ոչ ի Հարմանլը և ո՛չ ուրիշ տեղ քարանթինա չպիտի կրեն, և հարկ չպիտի ըլլայ անոնց հետ ցոյց տալ առողջապահական վկայագիր մը։

Վարակեալ երկրէ մը եկող ապրանքներն որք Թուրքիա կը մտնեն «դրանսիտով», (ապտարմա), պէտք է ունենան օսմ. առողջապահական իշխանութեանց կողմէ տրուած վկայագիր մը՝ հաստատող թէ այդ ապրանքներ արդէն քարանթինայի ենթարկուած են ի Թուրքիա։ Ի չգոյէ սոյն վկայագրին, այդ ապրանքներ 21 օրուան քարանթինայի պիտի ենթարկուին։

Պէտք ունեցողք կրնան առանց ո և է դժուարութեան յիշեալ վկայագիրն ստանալ առողջապահական իշխանութիւններէն, տալով բոլոր պէտք եղած ծանօթութիւններն ի մասին ապրանաց ուրկից ղրկուած ըլլալուն և տեսակին, ինչպէս նաեւ ծրարներու մաքքաներուն, թիւերուն և ծանրութեան։

ՄՈՒՍԱՆԼԻ-Պրուսայի երկաթուղւոյն արտօնատիրոջ ներկայացուցիչ Գ. Թուքքա, կ'ըսէ «Սաատէթ», երէկ Հանրագուտ չինութեանց Նախարարութեան պաշտօնատունը հրաւիրուելով հարցուցեցաւ թէ ե՞րբ վերջ մը պիտի տրուի այդ երկաթուղւոյ գծին վրայ պատահած ցաւալի դէպքերուն։ Գ. Թուքքա ըսաւ թէ այդ դէպքեր վայրաշարժերու անկանոն վիճակէն յառաջ կուգան և յարեց թէ ատոնք կայս. կառավարութեան կողմէ տրուած էին։ Նախարարութիւնը պատասխանեց որ թէեւ այդ գործիներ կայս. կառավարութեան կողմէ տրուած էին, սակայն պայմանաւ որ այդ վիճակին մէջ չը գործածուին և նորոգուելու համար Եւրոպա ղրկուին ու առաքման գործն ալ դիւրացնելու համար մասնաւոր թոյլտուութիւնք եղած էին, սակայն ընկերութիւնը զանց նորոգել չտալով իրենց վիճակին մէջ սկսած է գործածել, հետեւարար իրաց այս վիճակը կարելի չէ չարունակել։ Գ. Թուքքա այս ճշմարտութիւնն ընդունելով հանդերձ՝ յայտարարած է թէ ինք արտօնութիւն չունի ինքնին ո և է կարգադրութիւն ընելու և խնդրած է գործը կարգադրել Գ. Նաքէմաքէրի հետ, որ ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի գայ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՍԱԿԱՁՈՑՔ.— Թուքքիոյ երկաթուղեաց համար ապրանաց միօրինակ սակագին մը որոշելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը նախընթաց օր իր առաջին նիստն ըրաւ Նաֆիյէի պաշտօնատան մէջ։ Յանձնաժողովոյ անդամներն են պետական խորհրդոյ անդամ Վեհ. Բօնսքանթէն էֆէնտի Ֆարաթէօտորի, Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Վեհ. Գաբրիել էֆէնտի Նորատունկեան, երկաթուղեաց ընկ. տնօրէն Խայրի պէյ, մաքսային պաշտօնատան սակագնոց դիւանին տնօրէն Ռիզա պէյ, Նաֆիյէի մասնագէտ խորհրդական Գ. Կալան և Առեւտրական Սենեկի նախագահ Վեհ. Արիստակէս էֆ. Ագարան։ Նոյն Սենեկի առաջին քարտուղար Թէվֆիք պէյ՝ յանձնաժողովոյ քարտուղար անուանեցաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ կառավարութիւնը Պատուոյ Լէգէոնի հինգերորդ ատիճանը նուիրած է նաւային հազարապետ Ֆարիզ պէյի, որ մէկուկէս տարի առաջ ֆրանսական շրջուն մարտանաւ մը մեծ փոսնգէ մը ազատելու յաջողած էր։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ տասն և հինգ տարուան շղթայակալ աշխատութեան դատապարտեց Հասան անուն վերմակագործ մը, որ Թավշանոցը գիշերին մէջ իւր մօրաքոյրն սպաննած էր։

ԷՆԻՆԻՐԻի երկաթուղւոյ գիծը մինչեւ նոյն քաղաքէն եօթ ժամ հեռուն գտնուած Մայիքէյ աւարտած է։ Շինութիւնք փութով առաջ կը տարուին և կը յուսացուի թէ առաջին կառախումբն ի մօտոյ Էնիրիի ժամանէ։

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ՄԵՂԱՆԱՒՈՐ ՄԸ.—«Հայգիպտ» կ'իմանայ թէ ի Պոլիս Սուլթան Պայազիտ սեղանաւորութիւն ընող Վասիլաքի անուն մարդ մը իրեն իբրև աւանդ յանձնուած հինգ հարիւր ոսկւոյ գումարն առնելով փախեր է և թէ խուզարկութիւնք կը կատարուին զայն ձերբակալելու համար։

ԱԴՐԻԱՆՈՊՈԼԷՆ կը գրեն թէ կուսակալ Հաճի Իզզէթ փաշա մէկ քանի օրէ ի վեր անձնական շտկարութիւն ունենալով բժշկաց խորհրդով հանգիստ կը վայելէ։

ՇԻՐԱԿՈՅԻ ցուցահանդէսին օսմանեան բաժնին պատուիրակ Հագգը պէյ ու օգնականը՝ Ֆախրի պէյ այս չորեքշաբթի օր Նիս նաւով ժամաներ են։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ սեպտեմբեր ամսուան հասոյթք նախորդ տարւոյ միեւնոյն ամսուան հասութից վրայ 12,000 ոսկւոյ առաւելութիւն մը ցոյց կուտան։

Պ. ՔՈՌԻԼԱ.— Կ'ըսուի թէ Անտօրուի երկաթուղւոյն արտօնատէր Պ. Քաուլայի Կ. Պոլիս գալուն նպատակն է յիշեալ երկաթուղին էնիլիրիէն անդին, մինչեւ Պաղտատ երկարելու մենաշնորհը խնդրել։

ՄԱՒՍՈՒՄԷԻ ՇՈՒՇԵՆԱԼԻՔ.— Ծովային նախարար Վեհ. Հասան փաշա Անգլիոյ մէջ գնել տուած է երեք չոգենաւեր որք ի մօտոյ Կ. Պոլիս պիտի բերուին։ Այս չոգենաւուց մին 2500 թոնոյ տարողութիւն ունի և պիտի յատկացուի հեռաւոր նաւահանգիստներ երթեւեկելու. իսկ միւս երկուքը 500ական թոնոյ տարողութիւն ունին և պիտի երթեւեկեն մօտաւոր նաւամատոյցներու։

Ծովային Վեհ. նախարարը միանգամայն ուրիշ երեք չոգենաւեր յանձնարարած է որք կղզիներու երթեւեկութեան պիտի յատկացուին։

ՁՕՐԱՎԱՐ ԻՆՆԱԹԻԷՖի համար ծանուցուեցաւ թէ Երուսաղէմ պիտի ուղեւորի։ Այս ուղեւորութեան նպատակն է աչքէ անցուցել Պաղեստինու Ընկերութեան գործերը, որուն հիմնադիրներէն մին է Կ. Պոլսոյ ռուսական նախկին դեսպանը։

ՆԱԻԿԻՆ ԽՏԻՎ Բարձր. Իսմայիլ փաշա ի մօտոյ իւր բնակութիւնը Էմիրկէնի ամրանոցէն Պոլսոյ ձմեռնային ապարանքը պիտի փոխադրէ։

ՄԱՔՍԱՏԱՆ քննիչք նախընթաց օր ըվոլվէր մը և տուփ մը սիկառէթ գտան Լոնտոնէն մայրաքաղաքիս վաճառականներէ միոյն անունը եղած ապրանքներու մէջէն։ Մաքսային միջատեսուչ Վեհ. Հասան Ֆէհմի փաշա հրաման տուաւ որ յետ այսորիկ թէ այդ վաճառականին և թէ ուրիշ վաճառականներու անունը եղած ապրանքներն ամենայն ուշադրութեամբ քննուին։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Դրամատան վարչական Ժողովն որոշած է որ երկրագործութիւն ուսանելու համար Գերմանիա ղրկուած աշակերտներու յատկացեալ գումարներուն վրայ հարիւրական մաքք աւելցուի։ Այս որոշումն մատուցուած է Բ. Դրան։

ՀՐԴԵՀ ծագեցաւ երէկ գիշեր ժամ 1ին ի Լանկա, Տոքթ. Իւթիւճեան Լ.Էֆէնտիի տան մօտ գտնուող քարուկիր տունէ մը որ մեծապէս վնասուեցաւ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՍՈՖԻԱ, առ. Թայմ. — Ցունաց Պատրիարքին ի Կ. Պոլիս Կայս. Կառավարութեան քով միջնորդութիւնը փափաքեալ ելէն ունեցաւ։ Մի քանի օր յառաջ, Բէչիտ պէյ, Սոֆիայի օսմ. պատուիրակն, հրահանգ ստացաւ պուլկար կառավարութեան յայտնելու Բ. Դրան կամքը թէ տարւոյս գարնան մէջ տրուած հաստատիք գործադրուին, այսինքն՝ ի կիր չառնուին կրթական նոր օրէնքին այն տրամադրութիւնը որք յոյն ժողովրդեան դժգոհութեան պատճառ եղած են։ Այս զեկուցումը Բէչիտ պէյ երէկ (Հինգ. 5ին) հաղորդեց առ Պ. Կրէքով, արտաքին գործոց նախարար Պուլկարիոյ։

ՓԻԼԻՊԷ, առ Թայմ.—Տէրութեանց ո՛չ մին զիւանագիտական ձեռնարկ մ'ըրաւ ցայսմայր յունական ծանուցագրոյն հետեւանօք՝ դպրոցական խնդրոյն նկատմամբ։ Ցունաց բարեկամք լաւ կ'ընեն դիտողութիւններէ զգուշանալով, չգրգռելու համար պուլկար վարչութիւնն և տեղւոյս պուլկար գործակիչներն, որք Սոպրանեէի քուէարկած օրէնքին ճշդիւ գործադրումը կը պահանջեն։ Բայց Թերտինանտ իշխան, Պ. Սթամպուլով և բաց ի կրթականէն միւս ամէն նախարարք կ'ուզեն խնայութեամբ վարուիլ յոյն տարրին հետ։ Նոր օրէնքը միայն կրթական նախարարին և իւր պաշտօնէից գործն է, և անոր ճշդիւ կիրառութիւնը պահանջող շրջաբերականը կանխաւ ներկայացուած չէր նախարարաց խորհրդոյն։ Ցունական վարժարանք փոքրացուցան, առանց ո՛և է փոփոխում մ'ըլլալու նախկին դրութեան մէջ։ (Թայմ, 7 Հոկտ.)։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՒՐ ԱՆԴԼԻՈՑ ՊԱՆՔԱՑԻՆ

Անգլիոյ Պանքային երէկ հինգշաբթի (13 հոկտեմ.) հրատարակեալ շաբաթական հաշուեկշիռն հետեւեալ տարբերութիւնները կը ցուցնէ, բաղդատմամբ անցեալ շաբթուան։

Պատրաստ մետաղադրամէն պակաս է 804 հազար անգլ. ոսկի։

Պանքնոտներու պահեստէն պակաս է 1 միլիոն 143 հազար ոսկի։

Գանձերի փոխանակագրաց և այլ առևտրական թղթոց մնացէն պակաս է 609 հազար անգլ. ոսկի։

Հետեւապէս, Անգլիոյ Պանքային դիրքը վերջին եօթնեկին մէջ փոփոխութիւն չի ցուցներ քանի որ իւր պահեստք այժմ այնպէս կը համեմատին իւր յանձնառութեանց ինչպէս 41 ½ կը համեմատի առ հարիւր։ Նախորդ շաբթուան համեմատութիւնն էր 41¾ առ հարիւր։

Այս պայմանաց մէջ, Անգլիոյ Պանքային Տնօրէն Խորհուրդն իւր երէկի հինգշաբթի աւուր նստին մէջ որոշեց զեղչի սակը 100ին 2 պահել։

ՎԻԵՆՆԱ, 14 Հոկտ.— Վիլհէլմ Կայսր երեկոյեան ժամ 9ին մեկնեցաւ։ Երկաթին Վեհապատիւ դիրքը ողջագուրեցին։

ՓԼԻԵՆԱ.—Երեկուընէ ի վեր 29 վար. 6 մեռեալ։

ՓԱՐԻԶ.—Ծովային եւմտացոյցին տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ նաւատորմը մինչեւ երեք ամիս 300 նոր թնդանօթ պիտի ունենայ արագահարուած, աւելի զօրաւոր քան օտար թնդանօթներ։ Նախարարաց մէջ անհամաձայնութեան գրոյցք անհիմն են։ Ֆրանսական Ակադեմիոյ անդամ Ռղավիէ Մարիէ մեռաւ։

ՓԼԻԵՆԱ.—Աւստրեան նաւատորմին հրամատարն յայտարարեց թէ Դանուբի երկաթեայ Դրանց հարթուելուն շնորհիւ, նոյն գետին վրայ մարտանաւ պիտի աւելցուին, և Բոլայէ քանի մը թորփիլանաւք Դանուբ պիտի բերուին։

Վակտրան

ՂՈՒԱԹԻԱ, 2 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒԱՆԱԿԱԳՐՈՅ	
3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109 ½
3 » Փարիզի »	22 95
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԲՈՆՍՕԼԻՏԷ	
Երէկ երեկոյ զոյ. [Միաց. Դ. Սէրի]	24 11
Բերայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուելեալ	24 08½
Կէս օրին	24 08
Թաղվիլաքը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	83 08
» » ժամ 5ին	83
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԵՒԵԼՈՅՍ	
Փոխառութիւն Սէրի	54 ½
» »	31 ½
» »	24 11
ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՔ	
Ղսպէթէ ժէնէրալ Անգլ. Լր.	5 06
Քրէտիի ժէնէրալ » »	7 30
Պանք տը Փոնս. » »	4 30
Սօս. Շանսէ է վալէօր » »	4 20
Ռէժի » »	16 12
Թրամուէյ » »	595
Ռումէլիի Երկաթուղի Ֆր.	92 ½
Բաժնեթուղթ Լաբրիսսի Ի. կ.	84 ½
**Ը

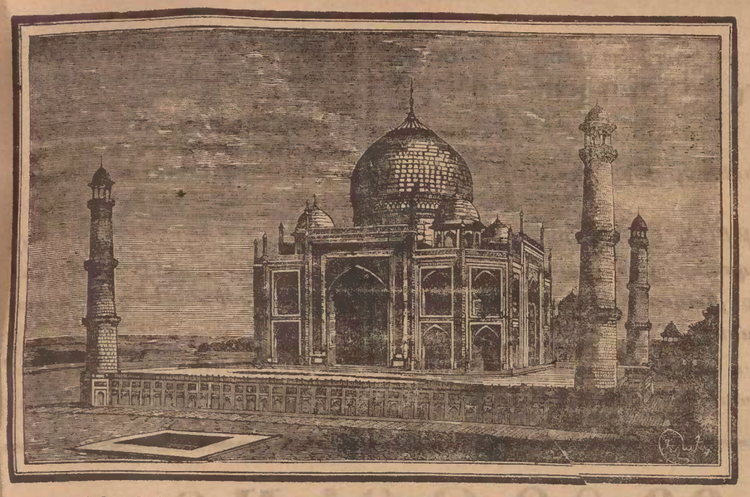

ՀՆԴԿԱԿԱՆ

ՀՐԱՇԱԿԵՐՏ ՇԻՐԻՄ

Ի ԿԱՅԱԳԱՑ, 1 օգոստ. 1892
ԵՒ
Ի 15 ԱՄՍԵԱՆՆ ՀՈՒԹԻ 4383 ԱՄԻՆ

[Շարունակութիւն երեքշաբթի տուր թիւէն]

Նախ քան զմտանել ի նկարագիր Շիրմին, աւելորդ չհամարիմ ի տեղեկութիւն ազգիս ընթերցողաց տալ ասասանոր հակիրճ տեսութիւն ինչ զհնդկամանաց չինութեանն, որպէս և զմուղալ հզօր իշխանութենէն որք երբեմն զբազմք ածեալ էին զհնդական Հընդիկն, ըստ որում յաւուրն խաղաղաւէտ իշխանութեան նոցա կառուցաւ Շիրիմս որ յԱգրա՝ Թաջ· Taj· անուանեալ ի հասարակաց որպէս և յեւրոպացւոց։ Ագրա՝ քաղաք երբեմն չքնաղագոյն համօրէն աշխարհին, անկանի ընդ հարաւային կողմն հիւսուսոյ քաղաքին Հուստինափառայ որդի Դէլհեայ՝ առ որով անցանէ Հումնա կամ Ջմնա սրբազան գետն Հնդկաց որ և առ երի քաղաքին (Ագրայի) խառնի ընդ մեծն «Գնգա» գոլ իմա գանգէս։

Ագրա՝ գիւղաքաղաք իմն էր ի հնումն մինչեւ ի ժամանակս Մեծին Ագբարայ Մուղալ ինքնակալին որ եղեւ հիմնադիր նոյն մեծազօր Մուղալ իշխանութեանն լոկ իւրովիք բնածին և չրջհայեաց աչալրջութեամբ որպէս և խորիմաստ քաղաքականութեամբ։ Որոյ տեսեալ զընտիր որպէս և զմուր դիրս քաղաքին, արար զայն յամին 1566՝ մայրաքաղաք իւրոյ իշխանութեան՝ կառուցանելով ի նմին անառիկ բերդ ինչ հրաշակերտ և աննման, զորմէ չէ դեռ ինձ ծանրանալ ասասնոր, և չքեղացուցեալ զայն քաղաք հոյակապ ապարանօք այլովքն հանդերձ կոչեաց զայն Մայրաքաղաք յանուն իւր «Ագբարաբադ»։ Արդ սոյն Ագբար որ էր արդարեւ մեծ՝ էր վեցերորդ չառաւելով ի սերնդոյն անտի հանրածանօթն թէմուրայ (Լանգամուր)։ Իշխեաց սա բարեպէս ի վերայ Հնդկաց զամս զքառասուն և ինն՝ որում յայնմդեաց որդին հօրամոյն Նաւրոդդին Ջահանդիր յամին 1605, որոյ և յայնմդեաց յամին 1627 աշխարհաշէն եւ նրբաճաշակ Շահն Ջահան։ Արդ սոյն Շահ Ջահան կառոյց զնկարագրելին իմ զՇիրիմ չքնաղ և բազմաթոյ վասն ի հոգի սիրեցեալ թագուհւոյն իւրոյ, որ այն ինչ մտանէր ի գարուն նորավիթիթ կենացն, և ահա մահաբոյր ձեռն մահուն թերեւս խանդացեալ գեղանւոյն՝ պարզէ զիւրն աղեղ բազմակործան և շանթէ ի Հնդկական Հուրին զսուր պաք իւր Աբանասեան, ի ծննդաբերութեան ժամու յամին 1631 որով գոգցես խաւարեցաւ հորիզոն կենացն արքային յոր գերարփի չոզայր վաղամեռիկն այն տիկնաց տիկին, և որոյ ի սէր կառուցաւ Մահարձանն այն հրաշակերտ։

Կուսական անուն Հեղինէիա՝ էր Արջիմանդ Բանու, զոր արքայն վոխեաց ի Մումթազէ Մահալ կամ ի Մումթազէ Զէնանի ըստ որում «լուսով գեղոյ ասեն յաղթէր արեւուս»։

Զքան և երկու ամ չինեցաւ Շիրիմս մեծածախ որոյ ի չինութեանն աշխատէին և գործէին 20,000 գործաւորք և արհեստաւորք առ օրին, և որոյ ծախք չինութեան ասեն գոլ ոչ նուազ քան զ800,000 Անգղիական սակիս։ Նիւթ չինութեանն է մարմարիոն ակնախտիր՝ յատակէն և ի կիսմանցն սկսեալ ցծաղն գմբէթին, ըստ որում անսպառելի հանք նորին գտանին առ երի Զէյքար (Zeypore) քաղաքին Ռաջպուտտաց որ անկանի ընդ արեւմուտս Ագրա քաղաքին 130 մղոնաչափ հեռաւորութեամբ և որ զայնու ժամանակաւ անկանէր ընդ իշխանութեամբ ինքնակալացն մեծազօր Մուղալաց։ Մարմարիոնս այս գլէ զհամբաւեալ մարմարոնեան կարարայի որ յիտալիա թէ ի մասին մաքրութեանն և թէ կարծրութեան։

Արդի անուանակոչութիւն Մաուսոլէումս (Mausoleum) է «Թաջ Մահալ» որպէս և լոկ «Թաջ» թէ ի բնկաց և թէ յօտարաց, և է աղաւաղութիւն «Մումթազ Մահալ» անուան սիրական իշխանուհւոյն Մեծի Մուղալին որ կառոյց զայն Շիրիմ աննման յանուն և ի յիշատակ վաղամեռիկ կենակցին՝ ըստ օրինակի Արտեմիսիայ ընդ իւրն Մաուսուլեայ։

Գեղանի իշխանուհին որ որպէս ի վերանդրս յիշեցաք լուսով գեղոյ յաղթէր Արեւու՝ զկնի մահուան արժանացաւ վիճակից գտանել Մարգարիտ գոհարին, զի որպէս ասնիւ մարգարիտն որ ի խորս եւ յանդունդս ծովուն ունի ինքեան զիր եւ տապան հանգստեան ի ծոց խեցեմարգւոյն՝ «Սատափ» կամ ըստ ոմանց «Մայր Մարգարտի» կոչեցելոյ՝ որ վասն անթափանցելի և անմուտ հանդիսացեալ պաշտպանէ և պահպանէ գիներփակսն ի ծոցին զմարգարիտ՝ յայդեցութենէ եղծանելոյ տարերաց, նոյնպէս և իշխանուհիս եդեալ զիր հանգստեան մարգարտակայ մարմնոյն ի ծոցի մաքրափայլ և սրբասաք մարմարիոնին։

Անկանի հրաշալին այն թմբարան մըզոնաչափ իմն հեռաւորութեամբ արտաքոյ արդի Ագրա քաղաքին ընդ աջոյ եզերս Ջմնա նուիրական գետոյն և ուղիղ ընդ առաջ՝ յիւսատակարան թախծագին, զի կրնս ի ծոցիդ զդուրս ասեիս Հայ Ցիրգուսին՝ մեծիմաստ և չքնաղապիտ քերթողին՝ ոգ բաղեալ հոգաբերեալն խնդ և Մենոտիին ասեմ մեսրոպ-Դարթեան-Թագաւորանոց, որոյ Արեւ՝ ազգանուէր կենացն խաւարեցաւ յամին 1858 անդ ի Շիրազ՝ ի Տենդավարն ասեմ Պարսիկ բանասէրն և քերթողայն Սատուդ և Կնաֆեայ։ Բայց ի նկարագիր մեր անդր՝ յորմէ չկարեմ մերթ ընդ մերթ չդարձուցիլ՝ սակս խակ գոլոյ գրչիս։

Անհամբեր ի ներքս անդր մտեալ դատնեմ զիս յաստիանին ընդարձակածայր սենեկի իրիք՝ որ է գոգցես միջուկ ամբողջ շիրմին։ Հարեւանցիկ իմն հայեցուածս արկեալ չուրջ զինեւ որպէս և զսենեկան՝ ի յաչս ինձ գայ երկտող ոտանաւորն պարսկա՛ան յետուցեալ նոյնպէս ի պրոփիր առնեղծանելի որ զզարասանն զճակատ չքեզարդարէ որ ի միջնաբերդի երբեմն նախանձելոյն Դէլհոյ-Delhi- կառուցեալ նոյնպէս ի Շահ Ջահանայ՝ չինողէն շիրմի՝ որ է ասել թէ «Եթէ յաչխարհիս Դրախտ իցէ, ահա այս է և այս»։

Ընդ մարմարիոնեայ մաքրափայլ ասփեանս քանիս ի վայր իջեալ գամ հասանեմ ի յաւէտ մթին գետնադամբանն՝ ուր ամփոփեալ կան ի գերեզմանս վիսփորս, ոսկերք արքային մեռելոյ։ Այլ թերեւս, ուշիմ ընթերցող, ասիցես և կարի յիրաւունս, թէ ընդէ՞ր յոչնանին ի թիւ՝ այն ինչ ի վեր անդր ասացի թէ կառուցեալ է շիրմն ի Շահ Ջահան արքայէն վասն սիրական իշխանուհւոյն Մումթազ Մահալայ։ Ասացից քիչ զնդգամանացն սակաւուք։

Արդ մտադիր էր բուռն տենչիւ արքայն կառուցանել և զմի շիրիմ վասն ինքեան յար և նման սմին յայնկոյս Ջմնա գետոյն հանդէպ նմին, որոյ ասեն փորեալ էին զհիմունսն անգամ, և կամուրջ ինչ ի նմին նիւթոց կամարկալով ընդ գետն այն լայնատարը, միացուցանել նովիմբ զերկոսին ի միասին, այլ ափսո՛ս որ չկարաց եռանդուն բաղձանացն հասանել աշխարհաշէն արքայն եւ իմահուան իւրում ի նմին շիրմին կից և առ երի պաշտեցեալ դամբանին իւրոյ ամենասիրական դժխոյին։

ՄԵՍՐՈՎԲ Ց· ՍԵԹԵԱՆՑ
Նոր - Ջուղայի

(Շարն ընդհոսա)

ԳՈՐԳԱՇՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՍԵԲԱՍՏԻԱ

Սեբաստացի աղջկան մը, Օր. Էլպիս Սարը Պօղոսեանի բանած մի գորգը, կայսերական գնահատման և Գեղարուեստից շքգրքամի մը արժանանալն (1) առիթ տուաւ ինձ մի քանի ծանօթութիւններ տալ գորգի վաճառականութեան վրայ, ու միանգամայն մի քանի առաջարկութիւններ ներկայացուցեալ առ Սեբաստացիս։

Արդարեւ, ինքնին գովելի է արհեստից ծաւալումն Թուրքիոյ ներքին քաղաքաց մէջ, ուր հացի խնդիրն, սրիչ ամէն տեղերէ աւելի ուշադրութիւն դրաւած է։

Եթէ Օսմանեան կայսրութեան ամէն քաղաքաց մէջ, որպէս Մուսուլ, Դամասկոս, Ամասիա, Պրուսա ելն, իրենց յատուկ արհեստներն ունենան որոց արտադրութիւններն արտածուին, յայնժամ Կ. Պոլիս, ամէն գաւառներու բազմաթիւ դատարկատեղեր ներկայացուցիչներէն ազատ պիտի լինի, ու պիտի չունենայ իւր աչքին առջեւ անգործ մարդոյ կոյտ մը։

Վերջին 5-10 տարիներու մէջ, Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ բաւական մեծ գործեր կը լինին գորգի վրայ, այնպէս որ տարեկան 7-8 միլիոն ֆր.ի կը հասնի վաճառականութիւնն։ Եւրոպա, մանաւանդ Ամերիկա, մեծագոյն սպառողն է (2)։

Այլ, դժբաղդաբար, գորգի առեւտուրն ընդհանրապէս ռուսական եւ պարսկական ապրանքներու վրայ է։ Ցաճկասանի բուն ապրանքներու վրայ հազիւ %ին 9-10 գործ կը լինի։

Մեր ապրանքներէն կապերաը միայն շատ կը խնդրուի, այլ սակիա ալ, եթէ մէկ կողմէն նորերը չի չինուին (3), սպառման վտանգի ներքեւ է։ Նոյնպէս գորգէ բարձերը։

Ռուսիոյ երկիրներէն Ցաղիստանի ապրանքներն են որ կը տիրապետեն հրապարակին վրայ, իւր այլ և այլ տեսակ գորգերով։ Մէկուկէս մեթր երկայնութիւն և մէկ մեթր լայնութիւն ունեցող գորգեր, երբեմն այս չափերէն ալ աւելի, 22 էն մինչեւ 25 ֆրանքի գնով մեծաքանակ կը վաճառուին։ Մինչ Թուրքիոյ ապրանքներն, յաճախ նոյն չափն իսկ չունենալով՝ աւելի բարձր գներու վրայ կայուած են, որով նոյնպէս կամ Ամերիկացիներ աւելի ուսասական առնուլ դարձեալ կը դասուի, քան թէ Տաճկանն, թէպէտ այս վերջինն ըլլայ աւելի փայլուն, և ունենայ զգեստներու գանազանութիւն ու ճաշակ։

Նոյնը կարող եմք ըսել նաև պարսկական ապրանքներու մասին։ միայն թէ ասոնք ընդհանրապէս քաւարուսի մեծերի վրայ կը ծախուին։

Այժմ Եւրոպացիին և Ամերիկացիին վնասաւոր ժամն ապրանքն է։

Ուրեմն ի՞նչ ընելու է որ մեր ապրանքներն աւելի գիւրագին ծախելու վիճակին հասցունեմք, որպէս զի կարող ըլլամք մրցիլ ռուսականին հետ։

Առաւասիկ խնդիրն։

Այս խնդիրը մասամբ լուծած է Սեբաստիոյ համար Տեար Մկրտիչ Ալթըբարմաքեանն, որ ձեռներեցութիւն ունեցաւ Սեբաստիոյ մէջ գորգաշինութիւնն ընդհանրացնելու։

Արդարեւ յիշեալ անձին աշխատութեան արդիւնքն է որ այժմ Սեբաստիոյ մէջ 60—70 գորգաշինութեան գործարաններ հաստատուած են, որոց իւրաքանչիւրին մէջ 5—10 հայ աղջիկներ օրն ի բուն աշխատելով՝ թէ՛ իրենց եւ թէ իրենց երկրին օգտակար կը հանդիսանան։

Այսպէս, եթէ ամեն տեղ գորգաշինութեան արհեստը ծաւալի, բնական է որ մեծաքանակ պատրաստուելով — ու այս միջոցին ալ, ձեռքերնին շուտ բանել վարժուելով — դիներն ալ բնականաբար կը կոտրեն։ Թէպէտ այս բան առաջին անգամ իրենց վնաս պիտի հնարին, բայց քիչ ժամանակ յետոյ պիտի տեսնեն թէ վնասէն աւելի շահաւէտ պիտի ըլլայ իրենց համար, երբ տարին փոխանակ մի քանի հատ շինել ծախելու, 30-40-50 ական հատ շինեն և վաճառեն։

Այժմ ի Սեբաստիա շինուած գորգերն ընդհանրապէս պարսկական եւ կամ աւանդական մի քանի տեսակ գորգերուն ընդօրինակութիւնն են։ իրենցմէ նոր գոյն մը նոր ձեւ մը աւելցնելու քաջութիւնը դեռ չեն ունեցած։ Պէտք է որ, սակայն, այս յառաջդիմութեան դարին հետ միասին իրենք ալ նոր քայլ մը առնեն, իրենք ալ նոր ձեւեր ստեղծեն։ Թօքհանէի անտուկ շինողներուն պէս Չըլլան մանաւանդ որոնք իսկ քիչ ատենէ ի վեր սկսած են կանաչ մնտուկներու հետ աւելի ճաշակաւորներ ելս պատրաստել։ Գործ մը որչափ գեղեցիկ և ձեւաւոր պիտի երեւայ՝ եթէ համեմատաբար լուսանցքը ըլլայ լայն, ու գոյներն ալ ճաշակ ըլլան։

Գիտնալու են սակայն թէ իրենց սիրած գոյներէն աւելի Եւրոպացիին և կամ Ամերիկացիին սիրած գոյներուն կարեւորութիւն տալու է, վասնզի անոնք են որ իրենց գոյներու մասին ունեցած ճաշակով պիտի զարդարեն սոֆաներն և ննջասենեակներն։

Սոցա նախամեծար սեպած գոյներն են ընդհանրապէս կապոյտն, շաբրագոյնն, մութ կարմիրն եւ մութ դեղինն, ճաշակով համեմեալ՝ ուրիշ այլ տեսակ գոյներով։

Բսնինք թէ նոր շինուած գորգերը սուղ կը վաճառուին։ բնական է որ այսպէս ըլլայ։ վասնզի գործարանատէրն ազատ ըլլալով՝ չի կրնար մեծաքանակ բուրդ եւ ներկ ծախու առնել, որ խիստ ժան կ'ըլլայ։ այլ սուղ գներով՝ մի քանի քաչ բուրդ և 5-6 զրուշի ալ ներկ կ'առնէ, որով շինած գորգն ալ իրեն սուղի կը նստի։ հետեւաբար չի կրնար ժան ծախել։

Առ այս գարման մը գտնալու ջանալու են, ինչ որ չեմ կարծեր թէ դժուար բան մը ըլլայ։ բաւական է որ կամք ունենան։

Այլ ըբարմաքեան, որ այս արհեստը ի Սեբաստիա ծաւալելու նախաձեռնարկն ըրած է, կարող է նաեւ (ինչպէս այժմ սկսած են գործակցական ընկերութիւններ կազմել չոփէչարժ ջազաքներու համար) 3-400 ոսկւոյ դրամագլխով ընկերութիւն մը կազմելով՝ միացնել այդ 60-70ի չափ փոքրիկ գործարաններն ու մեծ գործարան մը բանալ, որուն վերին հսկողութիւնն ալ յանձնել Գէոբրոնենի և Տարբէրոնենի հասկցող երիտասարդի մը, յանձնայժամ պիտի տեսնեն այս գրութեան ակներև օգուտները։

ՆԱՀԱՊԵՏ ԱՂԱՊԻՆԵԱՆ

28 սեպտ. 1892 Կ. Պոլիս

ԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱԼՈՒՐ

ՆՈՐ ՇԱՆԹԱՐԳԵԼ ՄԸ։— Անգղիայի մը՝ Տօքթէօր Օլիվիէ Լոճ՝ եղեկտրական լուսոյ հաստատութիւնները կայծակէն պաշտպանելու համար նոր շանթարգել մը հնարած է, մեր գիտցածէն բոլորովին տարբեր ձեւով։ Այս նոր շանթարգելը մետաղեայ գլանաձեւ թմբուկ մ'է որուն մէջէն պիտի անցնի շանթահարիչ հոսանքը առանցքներու կողմէն։ Թմբուկին մէջ երիտ ճախարակ կայ որուն վրայ փաթթուած են իրարմէ հաւասար հեռաւորութեամբ երեք թելեր։ Այդ թելերը հաղորդակցութեան մէջ են երեք զոյգ անուրներու հետ։ այս անուրներն իրարմէ բաժնուած են վրան ապակի և անգիլի խառնուրդ մը (այնա սրբը) քսուած փայտերի թերթերով որոց էն վերջինը թմբուկին կը զպչի որ հողին հետ կապուած է։ Կայծակը թմբուկին վերի առանցքէն մտնելով ճախարակներէն պիտի անցնի և փայտերի թերթերուն առաջնորդութեամբ վարի առանցքէն դուրս ելնելով հողուն պիտի երթայ։

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐՔ։—Պիրմինկհամի մէջ հրատարակուող երկու մեծ թերթեր «Տէյլի Կազէթ» և «Վէքլէյ Մէրքիուրի» որք առաջ չոգեշարժ մեքենայներու միջոցաւ կը տպագրուէին, կը կոտրուին և կը ծալուէին, հիմա եղեկտրականութեամբ շարժող մեքենաներ պիտի կատարեն այդ գործողութիւնները։ Ամբողջ հաստատութեան պէտք եղած եղեկտրական ոյժը՝ քաղաքին եղեկտրական լոյս մատակարարող գործարանէն պիտի առնուի։ Տպագրող մեքենայները երկու հատ են և իւրաքանչիւրը մէկ ժամուան մէջ 20,000 օրինակ կը տպէ։

Վ. Գ.

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Ք... առնէտի մը նման ծոյլ, մինչեւ կէս օրին մօտ իւր անկողնոյն մէջն է։

—Ի՞նչ կը նեսս այդ տեղ այդքան երկար ատեն, հարցուց նմա Զ... իւր սենեկէն ներս մտնելով։

—Կը հանգստանամ, տասը ժամ չարուն՝ նակ քնացայ, այդպիսի բանի աշխատութենէ մը յետոյ, կարծեմ թէ քիչ մը հանգստութիւն ներելի է ինձ։

* * *

—Ի՞նչ գէշ սովորութիւն մ'ունիս, սիրելի էտուարտ, մտերդ քթիդ մէջ խօսիլ։

—Այո այնպէս է, սիրելիս։ բայց երեկոյթի մէջ եմք։

—Ցե՞տոյ։

—Կ'ուզեմ որ ոչ ոք նշմարէ թէ առանց ձեռնոցի եկած եմ։

* * *

Ագարակի ոգաստէի մը, իրու մը պոչին մազերը թել առ թել քաշելու վրայ էր։ ագարակապանուհին կը բարկանայ, կ'ըսպառնայ զայն ճամբել և կամ երկայն ականջով կենդանւոյն գլխը վճարել տալ։

—Եւ ի՞նչ պիտի ընէ՝ իր բոլոր այդ մազերն։

—Ո՞ահ, ի՞նչ պիտի ընէի, տեսայ անցաւ օր որ սիկինը կեղծ մազեր կը դնէր իւր գլխուն վրայ ես ալ այնպէս պիտի ընէի։

* * *

Խեղկատակ այցելու յանձնակատար մը կը ճանապարհէր արեւմտեան քաղաքները։ Կայարանի մը մէջ, երկաթուղւոյն գրան պատուհանէն գլուխը դուրս հանեց և կայարանապետը կոչելով։

—Պարոն, հարցուց նմա, ճի՞շդ է միթէ որ դուք եղած ըլլաք չոգին հնարողը։

Պաշտօնեայն գնա դիտեց պշուցեալ և, առանց պատասխանելու հեռացաւ, վախենալ միւս յանախորդաց ախորժագրգիռ ծիծաղներուն մէջտեղ։

Այլ սակայն երբ ամեն ինչ պատրաստ էր մեկնման համար, պաշտօնեայն մտեցաւ իւր խորհրդաւոր հարցաքննիչին, և յանկարծուստ բանալով դուռը։

—Իշէք, ըսաւ նմա, շուտ վար իջէք։

Խեղկատակը, կարծելով թէ տեղափոխում մը պիտի ըլլար, հնազանդեցաւ։

Երբ որ վար իջաւ, կայարանապետը սուլեց և երկաթուղին մեկնեցաւ։

Երբ այլ ևս անտեսանելի եղաւ ճեպընթացը, խեղկատակը մի քանի վայրկեան ևս սպասեց, չհասկնալով թէ ինչո՞ւ գինքը կը տեղափոխէին։

Պաշտօնեայն իրեն մերձեցաւ։

—Սակայն, պարոն, հարցուց նմա կատակախօսն, ինչո՞ւ գիս վար իջեցուցիր։

—Զեզ հասկցնելու համար թէ դեղ խաբած են, և թէ չոգին հնարողն ես չեմ։

Լ. Պ. Թ.

ՖԱՍՈՒԼԵԱՃԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Ֆասուլեաճեան էֆէնտիի օսմ· թատերական խումբն ոյժ գիշեր Նշան-Թաշը Օրօթա պարտիզին մէջ պիտի ներկայացնէ, Թուրքերէն լեզուաւ, ՄԱՐԻ-ՍԻՄՈՆ կամ ԱՂՕԹԱԳԻՐՔԸ, թատերգութիւն հինգ արարուածով, ի նպաստ խումբին դերասաններէն Պ· Ա· Գասալէթեանի։

Կ'իմանանք թէ անհին է թատերական քրոնիկի մը մէջ յիշուած այն տեղեկութիւն, իբր թէ Ֆասուլեաճեան էֆէնտի միացած ըլլայ Մնակեան և Պէնկլեան էֆէնտիներուն հետ, օսմ· օբէրէթի խումբի մը կազմութեան համար։ Ֆասուլեաճեան էֆէնտի իւր սկսած գործը կը շարունակէ յարատեւ ոգւով։

ՆԻՔՈԼԱՍ ԱՆՏՐԻՕՍԷՆՈ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

Պոլիս Ս-ԼՈՒ Պ-ԱՊԷ ՔՇԵՏԷԼԷՐ Պ-ՆԷ ԹԻ- 99

Պ. Նիքօլաս Անտրիօսէնօ այս անգամ Եւրոպայէ բերել տուած է լուսանկարչութեան յատուկ բազմաթիւ նորահնար գործիներ թէ մեծ և թէ փոքր լուսանկարներու պատրաստութեան համար։ Պ. Նիքօլաս Անտրիօսէնօ ինքն անձամբ կը հանէ իրեն դիմող բազմաթիւ յաճախորդաց լուսանկարները։ Իբրեւ ապացոյց իւր կատարեալ յաջողութեան և յաճախորդացը հարկ եղած ապահովութիւնը ապու համար կը ծանուցանէ որ եթէ լուսանկար մը առաջին անգամ չյաջողիլով տիրոջը կոյսէ մերժուի, պատրաստ է երկրորդ անգամ հանել զայն։ Ա'վ որ կը փափաքի թէ ժան գնով, թէ շուտ և թէ բնականին նման լուսանկար մը ունենալ կրնայ առիթէն օգուտ քաղելով դիմել Պ. Նիքօլաս Անտրիօսէնօի լուսանկարչատունն, ուր ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնայ։

Ինչպէս որ յասակ և պայծառ օրերու մէջ, նոյնպէս ամպոտ և մառախլապատ օրերու մէջ ևս լուսանկարը ամենայն յաջողութեամբ պիտի հանուին նոր գիւտերու շնորհիւ։

Զգուշացէք կարգ մը անձերէ, որք ինքզինքնին իբրեւ լուսանկարիչ կը ներկայացնեն։

70—90

Հրատարակուեցաւ ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅԻ հոկտեմբերի ամսաթերթը՝ մատենագրական—պատմական—գրական—արուեստագիտական եւ բազմաբնոյ յօդուածներու շահեկան պարունակութեամբ։

Վաճառման կիրակոնատեղին է ի Զաքարիա—Սերգոս խան թիւ 5, Բիւզանդեան Դրատունը,, Դիր՝ իւրացանչիւր Մերթին դահեկան 3.

Տարեկան բաժանորդագրութիւն ֆրանք 10։

277 1—2

ՄԵՐԻՃԱՆԵԱՆ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ

ԵՒ ԱՂՕՐԻՍՆԱՐԱՆ ԱՂՋԵԱՆՑ

Ի ԿԷՍԷԼ-ՓՈՇ

Այս նոր Մանկապարտէզն, տակաւին իւր առաջին բայլերուն մէջ, ամեն բաղձերուն գած է։ Ունի ներքին կարող Մանկավարժուհի մը եւ զարգացի Մատակարարուհի մը։

Գեղեցիկ դրութիւն, հոյակապ շէնք, ընդարձակ պարտէզ, նրբաճաշակ կահաւորում, Ֆրէօպէլեան նուէրներու ձոխ մեծք, իրագործեալ նորաձեւ տախտակներ (tableaux), ընտանեկան խնամք, ահա հաստատութեանս գերազանց առաւելութիւնքն՝ ինչ որ արդէն անհրաժեշտ են մանաւանդ փոքրիկ մանկանց ֆիզիկական, բարոյական ու մտաւորական զարգացման համար։ Եւ այս ամէնուն փոխարէն, գիտէ՞ք ինչ կը պահանջուի ամսական թոշակ, աննհաւատալի բան մը, վարպետ տուտուներու պահանջած 20 ղրուշն, եւ դարձեալ սակարկութիւն ալ կ'ընայ։

Աղջկանց Ուսումնարանն եւս ունի կոկիկ ծրագիր մը։ բաց ի կարեւորագոյն դասերէ որք կը տրուին Տեսչուհեանս եւ ուրիշ մասնագիտաց կողմէ, կ'աւանդուին նաեւ երկու էական ճիւղեր, ձեռագործ (Մատմազէլին կողմէ) եւ կար ու ձեւագիտութիւն՝ հանրածանօթ ուսուցիչ Մելքոն էֆ. Գալէնտէրեանի ձեռամբ։

Գոլսոյ նշանաւոր արուեստագէտներէ միոյն յանձնուած է նաեւ դաշնամուրի դասերն՝ որոց համար [ձեւագիտութի՛ն եւ դաշնակահարութիւն] կ'ընդունուին արտաքին աշակերտուհիներ ալ համեստ վճարումներով։

Մեծարոյ ծնողաց կողմէ պարզ այցելութիւն մը բաւէ զմեզ բարերարդ ընելու։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Տ. Մ. ՄԵՐԻՃԱՆԵԱՆ

25 սեպտ. 1892
267 3—3

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ ԵՆՈՎՔ ԹԷՑԵԱՆ

Համառօտ Իրագիտութիւն Պատկերազարդ

Սկզբնաւ բնագիտական, բնաբանական քիմիական, երկրագրական-բնական, ճարտարագրական-բնական, Աստղաբանական-բնական, Բարոյագիտական-բնական

Ի ՅԱՆ Ի ՅԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ն. Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Նախակրթարանաց ստորին կարգաց համար Իրագիտութեան զատազրքի մը պէտքն յոյժ զգալի էր, Ենովք էֆ. Թէյեանի ընդարձակ Իրագիտութիւնն գործածուելով նախակրթարանաց բարձրագոյն կարգաց համար։ Հեղինակն այս թերին լրացուցած է ներկայ դասագրքով, բազմաթիւ պատկերներով, որ ամիսով եւ շատ մեկին եղանակաւ կ'աւանդէ բոլոր բնական գիտելեաց նախատարերքն երկրագործական, առողջապահական ենթն. եւլն. ծանօթութեամբք։

Գինն է 2½, ղրուշ, մեծաքանակ գնողաց զոհացուցիչ զեղչ։

Կեդրոնատեղին է Զարդարեան գրատուն Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ թիւ 12։ 245 4—4

ԱՆՁՐԵՒՆԵՐՆ ՍԿՍԱՆ

Զմեռուան էն գլխաւոր պէտքերէն մէկն է հովանոցը կամ անձրեւանոցը— ինչպէս որ կ'ուզէք։

Անձրեւին, ձիւնին եւ փուրին ժամանակ գիտցիլուն— «Բարկոն» եւ ''լորբիպս,,— երկանիներով ամուր շինուած հովանոց մը անշուշտ շատ աւելի կարեւորութիւն ունի քան իւր բուն արժէքը։

ԱՄՆՆ ՏԵՍԱԿ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ, արանց կանանց, մանչ եւ աղջիկ տղոց համար։ բամպակէ, բուրդ, բրդեղանաւ մետաքսէ, եւ զուտ մետաքսէ կերպասներով ու պարզ, զարդարուն, կեռ, կոր, բնական արմատ, ոսկրէ, եւ արծաթապատ կոթերով, սիրուն ու ճաշակաւոր, կը ծախուին Ղալաթիա կամուրջին ճիշդ դէմը թիւ 33 հանրածանօթ ''Բէյօշլի Պանճ,, խանութը, ուրի տակ տեղ մը, ինչպէս կրսեն, ուր դիմող էն նրբաճաշակ անձինք պիտի գտնեն իրենց հաճելի լինելիք հովանոց մը։

Դիներնը··· ժան ծախել, շատ ծախել։

Ղալաթիա կամուրջին դէմ թիւ 33, ''Բէյօշէ պաշը,, 275 ՄԻՔԱՐԴԱՏ Կ. ՀԱՅԿԱԶՆ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ՔՐԵՄ ՏԷ ԹՈՒԱԼԷԹ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղբուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւներթութեանց։

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Մ. Ս. ՖԻԷՕՇԼԻԽ

Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Գրնաճեան- խան։

ՔՈՒԼՄ ՍԻՄՕՆ

ՍԻՄՕՆԻ ՓՈՇԻ
ՔՈՒԼՄ ՍԻՄՕՆԻ ՕՃԱԽ

Յանձնարարուած Բարիզի, Վիեննայի, Լանտընի, Պերլինի, Նիւ-Եորքի բժիշկներէն։

Ամենեն փայլուններ կանանց կողմէ ընդունուած այս նիւթեր, նրբութեամբ և ընտիր անուշահոտութեամբ պատրաստուած, կը ճերմակցուցնեն գէմքի և ձեռաց վիճամարիը, եւ անբաղդատելի կակուղութիւն մը կուտան մարթի և կ'ամրացուցնեն մարթին վրայ՝ ցաւրտեն արեւէն եւ ծոցաս օդէն աւրուած գրիները։

ՍԻՄՕՆ, Բրօվանս փողոց, 36, ՓԱՐԻԶ
Դեղարանք, հոտավաճառք, վաճառանոցք ամէն։

ՈՂՈՒԻ ՄՕԹԻՒ ԶԿԱՆ, ՕՇԱՐԱԿ

Իրլանդ, Կ· Պոլիս, 8 գեկտ· 1883

Պարոնայր Ագոդ և Պոռն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փոքրիկ ընել, այլ համձայն ուրիշներու փոքրիկներուն և այն բժիշկներ որոց պաշտօն յանձնէրի փարձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Փորիս Սկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ գիւրաբեմուելով, և մարուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց որոնց ախորժելի գիւտութիւնն ի փառաց անտի հաստատած է, մանաւանդ այդ յաղող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ· Ս· Ա· ՄԱԼՐՈՅԼԻՆ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վ.Կ.Ս· Սուլթանին

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. ոսկի 1,000,000 **«ՖԻՆԻՔՍ»** Հիմնեալ 1782 թուականին

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրու. թեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր յարդ. վճարած է հրդեհի ֆասսուց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ֆասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ Է. ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 11։ և 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

34

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա ԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890 » 6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » » 14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր տակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և տակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. Ֆիւնս միացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամ գումարն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան՝ 12, 13, 14

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՔԷՐԻ

Միւթէգարիպ իւլ հուլուլ օլան մէվսիմի չէթատա հէր նէ միգտար լիզուրը օլուրբ իսէ օլսուն էլպիսէ անպարը մէժմուտին. տէն օլարագ վիրիլէնէք գարագօլ գարբօթլարը տէրունինէ գարլանճագ միւճէտտեսա պէեազ քիւրք պահասը իւլ գարլամա իւձրէթի 90 ղրուշա օլարագ, Թալիպի էօհտէսինտէ օլուզ Թէշրինի էվվէլին 3 ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իւթրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իյմալ վէ իթասընա վէ իրթէսի կիւնիւ 100 տէ 5 թէնգիլիւնէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։

Նո. 58 2—3

Ֆրանսըզ եաղը գըեէի ճէտիտ 4000, պէհէր գըեէի ճէտիտի 10 ղրուշ։ Զամ եաղը գըեէի ճէտիտ 1000, պէհէրի 2 ղրշ. 6 փարա։ Գայնամըշ Պէգիր եաղը գըեէի ճէտիտ 500, պէհէրի 4 ղրուշ 30 փարա։ Գուրչօուն Թօզը գըեէի ճէտիտ 500, պէհէրի 6 ղրուշ 3 փարա։ Պալ մամը գըեէի ճէտիտ 25, պէհէրի 16 ղրուշ 30 փարա։ Միւրտէանը գըեէի ճէտիտ 50, պէհէրի 3½ ղրուշ։ Զամ սաքըզը գըեէի ճէտիտ 50, պէհէրի 2 ղրուշ 10 փրա։ Սիւլէյմին գըեէի ճէտիտ 50, պէհէրի 4 ղրուշ։ Պալըք եաղը գըեէի ճէտիտ 20,000, պէհէրի 2 ղրուշ 20 փարա։

Պէյգօզ տոպալանանէսի իչիւն միւպայա օլունմագ իւզրէ մէվգէի միւնագասասա գօնուլան պալէճատէ մուրագամ 9 գալեմ էճզա ֆիեաթը մուրագամէտէրի իւլ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուզ Թէշրինի էվվէլին 5 ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իթրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնիւ 100 տէ 5 թէնգիլիւնէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։

Նո. 59 2—3

Ինչասաթը սաքէրիեէ իչիւն միւպայա օլունմագ 20,000 գըեէ և քէօչէ վէ եասը Մէտթար թիմուր էնվար միւնագասասընըն Թէշրինի էվվէլին 5ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի, իրթէսի 100 տէ 5 թէնգիլիւնընն գապուլի մուգարրէր օլտուղունտան Թալիպ օլանլարըն ինչասաթը սաքէրիեէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի։

Նո. 60 2—3

Նիզամիյէ էյլիսէ անպարը իչիւն միւպայա օլունմագ 225,000 արշընը մէտիտ լանճվէրտ ինկիլիզերրա նէգիզ չուհասընընն իթասընա Թալիպ օլանլարըն նիւմունէսինի կէօրմէք վէ չէրպիթինի անպարը բէյ սիւրմէք իւզրէ Թէշրինի էվվէլին 3ինճի ճիւմա իրթէսի կիւնիւ մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նո. 61 2—3

Ինչասաթը սաքէրիյէ լազըմէսի իչիւն միւնագասասա գօնուլան 60,000 ատէտ Մարսիլիանընն Թավ վէ 2000 ատէտ մահիեէլիք քիրէմիտինին Թշրինի էվվէլին 4 ինճի բազար կիւնիւ գարարը գաթիսի ֆէրտասը 100 տէ 5 թէնգիլիւնընն գապուլի մուգարրէր օլտուղունտան Թալիպ օլանլարըն ինչասաթը սաքէրիեէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի։

Նո. 54 3—3

Նիզամիյէ Ֆաղիհէսի ագարաթընտան Պալաթ Իսկէլէսինտէ գալաֆաթ մահալի իւլ գահվէխանէ վէ 2 ատէտ քէպիր մարազանընն քիրաեա վիրիլէճէկի էվվէլէճէ իւլան գըլընմըշ իտի, տայիրէի սաքէրիեէտէն հէր նէ վագըթ Թալէպ օլունուր իսէ Թէրք գըլընմագ չարթը իւլ մէզքիւր մահալլէրին 3 սէնէլիկի 27,500 ղրուշտա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուզ, իչպու խլուլը նիհաեէթինտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, գիեատէեէ Թալիպ օլանլարըն գարարընտան էվվէլ մագամը Սէրասքէրի լիվալի մախսուսէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի։ Նո. 56 3—3

Էրզրումտա պուլունան ասաքիրի Շահանէնին 1 սէնէլիք իտարէսի իչիւն մահալինէ մէվգէի միւնագասասա վազ օլունան էրզրգտան գօեուն էթինին պէհէր գըեէի ճէտիտի 105, էրզին 120, սատէնին 400, Թուզըն 34, մամըն 160, սապօնըն 259, չէգէրին 10, ֆասուլիանըն 56, կազըն 87, իւզիւմիւն 98, ասղանըն 11, կիեսէրն 13, սըզրը էթինին 70, նօհուտըն 50 փարաեա մահալի Թալիպլերի էօհտէսինտէ օլտուղունտան, պուրաճա Թէնգիլը ֆիեաթ իւլ իթասընա Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթաեա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նո. 57 3—3

ՄՈՍ

ՇՈՒԵՅՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէյբ-Լ և Մէրգէլ-Ուլ դէր բանկ ընկերաց

Անուանք	Թանգ. Անուանք	Թանգ.
Բանքուտ	4200 Ֆէրիէ	3000
Ֆէրոս	4000 Գարլիս	3000
Սանտալ	4000 Նիէբէրս	3000
Մէտոգրաֆ	8250 Բէրա	3000
Թիպս	8200 Լոֆիս	800
Մարիոլա	8250 Գաֆիս	800
Մարիոթիթ	8250 Սէնի	700

Թիկ։ չոգենաւը հոկտ. դէպի Զին Լիվր բուլէն աստ կ'սպասուի ընդհ. վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան ՀԷՄՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

31 Ճէյմս Սգրիդ Լիվրուլ

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՕՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ Ճ ԱՆԱՊԱՐՀԱՐԴԿՑ

ԳԻՒ. Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՊՈԼԻՍ—ՊԵԼԼՈՎԱ

Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 2 Ա.	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 4 Ա	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 62 Ա	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 132 Ա	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 124 Ա	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 129 Ա	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 131 Ա	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 61 Ա	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 7 Ա	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 6 Ա	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 518 Ա	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 522 Ա	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 523 Ա
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
7 20	8 13	6 30			ՄԷ. Կ. ՊՈԼԻՍ ... ԺՄ.			8 22	8 22	4 00		5 10		Մեշրեթ (Պիւճէք) ... ԺՄ	10 14
		6 41			Գումգապու ...			8 23				5 14		Թօզքոյ ... մէկ	9 11
		6 58			Կէտիկ—գուլէ ...			8 07				6 1		Ալմաթօյ ...	9 01
		7 12			Մաքրիգիւղ ...			7 44				6 3		Գայրասուլա ...	8 41
		7 26			Ալթէնէլանա ...			7 29				6 53		Սիւմէնէճ ...	8 21
		7 43			Գիւլչիկ—Չէքմէճէ ...			7 07				7 31		Կէօրէկլի ...	7 59
		8 20			Կէարթա—գուլէ ...			6 22				8 05		Մուհօյսէ ...	7 13
	9 33	9 05			Շաբանէզէ ...			5 56	6 52			8 12		Ամարուհիգա ...	7 00
		9 4			Ալաթաշա ...			4 53	6 17	1 50		8 47		Տէվիրտարա (Պիւճէք) ԺՄ	6 33
9 33	10 31	10 25			Գաղաքէճ ...			4 20				8 57		Քրիկօյա ... մէկ	6 17
		11 27			Ամէնլի ...			3 29				9 43		Վ. Կնից—Կարաչօ ...	5 48
	12 13	12 09			Զէյբեքչէզ ... ԺՄ. մէկ.			2 37	4 38	12 09		10 21		Գէօբրիլիս ... ԺՄ	5 00
	12 11	12 40			Զէյբեքչէզ ... ամանուամ			2 12	4 33	12 04		11 08		Գէ/էնիչօ ... մէկ	4 10
12 04	12 30	1 41			Զորլու ...			1 26	3 06			11 38		Զէ/էնիչօ ... ԺՄ	4 00
		2 33			Մուրատլը—Գէօրէլի ...			12 26				12 06			3 17
		3 05			Ոէիմլէր—Զիթիլիչ ...			11 53				12 12			2 41
	2 26	3 44			Լիւլէ—Գուրլուլ ...			11 16	2 26			1 06		ԻՒՍԹԻՆԻ (Պիւճէք) մէկ.	
2 02	2 33	4 30			Պապա—Լիպի ...			10 39	2 00	9 38		1 47			
		5 13			Բաղչա—Գէօզ ...			9 40				2 42		Աշաուլար ...	2 20
	3 33	6 03			Ուզունլա—Գէօրբիս ...			8 56	12 30			3 15		Գումանօվա ...	1 44
	4 16	6 17			Գուլէլի—Գուրլուլ ...			7 46	12 31	8 09		3 48		Քապանէճէ ...	1 07
		7 12			Ուրլի ...			7 14				3 56		Բրէչէվա ...	12 29
		7 30			ԺՄ. Ա. ՊՈԼԻՍ ... մէկ. ԺՄ.			6 25				4 21		Գուգառաքէ ...	12 04
4 21	5 09		8 15						11 37	7 14		4 34		Գուլէնէնէլի ...	11 46
4 29	5 19		4 07		Գաբաքէզ ...		1 25		11 28	7 09				Զիրէգիչէ ...	11 16
			4 57				12 32								11 00
5 24	6 12		5 17		Մուսթաֆա բաշա ... ԺՄ. մէկ.		11 39		10 27	6 12		9 38		Նիշ	5 31
5 31	6 32		6 33		Չարմանլը ... ԺՄ. մէկ.		11 19		10 02	6 07		4 18		Գիւկիրաա	10 38
6 14	7 13		6 55		Թարիգիոլա—ԶԱ ամանուամ ... ԺՄ. մէկ.		9 54		9 19	5 23		1 20		Գուլաքէչէթ	2 40
6 20	7 38		7 32				8 48		8 39	5 10		2		Վիենա ... մէկ.	8 30
	8 01			10 10	Թրքիօվա—Սէմէնի ... ԺՄ. մէկ.		8 01		8 38	4 53					
	8 11			11 50	Գայտարբա—Հաչէզէ ...	12 50			8 33	4 18					
	8 47			1 07	Նեիկի—Մահալլէ ...	12 06			7 32						
	9 34			1 49	Բաղրամիլ ...	10 50			7 06						
8 38	9 59			2 24	Գաթիգիոլ—ԶԱ ամանուամ ...	9 58			6 33	3 06					
	10 25			2 49	Գիչիկալ ... ԺՄ. մէկ.	9 04			6 14						
9 23	10 44			3 20	Գիչիկալ ... ԺՄ. մէկ.	8 25			5 54	2 17					
9 33	11 04			4 41	Թաքիար բաղչաքէզ ... ԺՄ. մէկ.	7 51			5 34	2 12					
	11 58			5 12	Պարամիկ ... ԺՄ. մէկ.	6 45			4 43						
	12 22				Գիլէվա ... ԺՄ. մէկ.	6 00			4 17						
	12 28				Մոֆիա ...				4 16						
11 10	12 44				Նիշ ...				4 01	12 44					
3 20	4 29				Գիլիգրա ...				12 34	15					
2 10	9 50				Գուլաքէչէթ ...				5 51	8 20					
8 48	4 48				Վիենա ... մէկ				10 38	57					
9 40	1 20								2 40	5 0					
3 16	7 30								8 30	0 —					

ԳԻՒ. ԿԱՐԱՍՈՒ—ՍԱՄՍՈՒՆ—ՍԻՒՍԹԻՆ

Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 121 Ա.	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 128 Ա	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 518 Ա	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 522 Ա	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 523 Ա
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
		7 50	9 40	Թրիվ-Սէնէրի ... ԺՄ.	
		6 46	9 15	Գարաքաունար ...	
		5 18	8 14	Լոնէ—Մէյլէթ ...	
		4 42	7 05	Նէնի—Զաքրա ...	
		3 41	6 18	Սէրիպօ—Գրմանլը ...	
		2 10	5 10	Իսմանօյա ... ԺՄ.	
		9 10		Գուրկաղ ... մէկ.	

ԱԴՐԻԱՆՈՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 221 Ա.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 222 Ա.
7 51	մէկ. Ա. Պոլիս ... ԺՄ.	6 33
8 47	Ուրլի ...	5 58
9 33	Գուլէնի — Գուրկաղ ...	5 30
10 10	Տիմէթ ...	4 38
11 22	Սուֆլի ...	3 31
12 20	Գիւտիգի ...	2 31
1 21	Ֆէրրի ...	1 29
2 32	ԺՄ. Տէտա—Ագաճ ... մէկ	12 20

ԳԻՒ ԻՒՍԿԻՒԴԱ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 523 Ա.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 524 Ա.
7 15	Իսքիւտ (Պիւճէք) ԺՄ.	12 29
8 22	Կէբէճ ... մէկ	11 36
9 17	Գաբարէ ...	10 59
10 27	Վէնիկօվեց ...	10 12
11 20	Լիբրիան ...	9 11
12 12	Բրէշտինա ...	8 16
12 58	Վուչիթրն ...	7 22
1 15	Մէթրօվիցա ... մէկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 321 Ա.	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 323 Ա.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 322 Ա.	Գրեւ. Ճանչ. Ճամբ. թ. 324 Ա.
9 13	1 40	մէկ. Թրնով-Սէնէրի ... ԺՄ.	7 10	9 40
9 38	2 25	Գարաքաունար ...	6 46	9 15
11 03	3 32	Լոնէ—Մէյլէթ ...	5 18	8 14
12 13	4 43	Նէնի—Զաքրա ...	4 42	7 05
1 11	5 41	Սէրիպօ—Գրմանլը ...	3 41	6 18
2 00	6 30	Իսմանօյա ... ԺՄ.	2 10	5 10
6 58		Գուրկաղ ... մէկ.	9 10	

ԴԻՏԵԼՈՒԹԻՒՆ

1. Մարագծենալ վագրիկները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6ին և առաւաւտ ժամը 5 59ի միջև եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մանաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Զախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար և ափակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վերի։

4.—Թիւ 321 փաստաթղթակառախմբոյն է Թրնովա—Սէմէնլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանագրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «Բաւական կառախմբոյն» է Թրնովա—Սէմէնլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբոյն» և Թիւ 131 «Բաւական կառախմբոյն» հետ։

6.—Թիւ 621 թուան կառախմբոյնը Սիլիւրի մէջ կը հաղորդակցի Ջիրէճիէ գացող Թիւ 522 եւ Սէլանիկի գացող Թիւ 518 թուան կառախմբոց հետ։

7.—Մակնշուած վանդակներ մը ուրեմն է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճեղքերուն չբնակած օրերն, այսինքն.

Ի. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին } կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին } կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուրբաթօրեայ կրնան գալիս ի կիր առնուլ յաւելեալ ածական օակ մը վճարելով։

Ա. կարգ Բ. կարգ
Ֆր. 10.— Ֆր. 7.— Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.— ,, 9.— Կ. Պոլիս Փիրիպէ Պելովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վարկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Մէջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վարկեան հետ է Սէրանիէի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՒՍԱՐԱՆ

221 Մեծ-Փողոց, Բանկալթի

Բանկալթիի մեծ հիւսարանին մէջ կը պատրաստուին մտաքսակ, թիլտէքսակ, բուրգէ եւ էթրատատուրէ գուլպաներ եւ զանկապաններ, ձեռնոցներ, վասուկներ, քաշ-քօրսաժներ, անկոնայ ծածկոյթներ եւ հիւսուածագործութեան ուրիշ ամէն տեսակ նիւթեր։

Տնօրէնութիւնը ընդհակակ կ'ըլլայ բազմաթիւ յանձնարարդաց, ինչպէս նաեւ այն ընտանեաց որք բարեհաճած են պատուել զինք իրենց յանձնարարութիւններով, եւ կը յուսայ թէ պիտի հաճին շարունակել յառաջիկային նպաստաւորութիւն տալու տեղական սոյն գործարանի նիւթերուն, որքան որ մասին նման են Ներսիսոյ սոյն օրինակ նիւթոց եւ աւելի աժան են անոնցմէ։

Գործարանը կը վաճառէ նաեւ ընտանեաց համար հիւսելու լաւ մեքենաներ եւ գործածուորուհեաց յատուկ այլ մեքենաներ որք կրնան օրը մինչեւ 24 զոյգ արտադրել։ հիւսուածագործութեան դասեր ալ կը տրուին։

253

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՈՒԱՆՍ ՔՕՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՔԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ.
ՀԱՅԿ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ
140 Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահնէ Գաբու, Մէյտանճիք սոքաք, Ուիթալ խան։

OREZZA

Համեղագոյն չար երկաթախառն բրուտաջուր, ամենէն հարուստ երկաթի եւ տաքս բուսակոնիի մասնէ։

ԱՅՍ ՋՈՒՐ ՄԻՇԱԿՈՒՆ ԶՈՒՐԱՆ

ՍՏԱՄՈՔՍԱՑԱՒԵՐՈՒՆ—ՏԵՆԴԵՐՈՒՆ—ՓԼՈՐՈՂԻՆ—ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱՋՈՒԹԵՆԷ

ՑԱՌԱՋ ԵՆԱՆ ԱՍՍԵՆ ՏՏԵՐՈՒՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀՈՒՇԱՐԱՆ ՀԱՄԱՐ

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՀԵԼԵՐԼԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ԴՈՒՏ ԻՒՂ

Լիովին ոչ ջուր և ոչ ալ ապրանք

Գործածեալ Սէրմէ ՍԿՈՏԻ և ԳՕՌԷՆԻ

ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորթ. մեծ հումի իւղի բոլոր յատկութիւններն զուտ, եղջիւրոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզաժութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, սիրոյ համու հոտ ունի, գիւրամարսելի, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱՄՆԻ ԵՒ ՀԻՐԵԱԼ

Լ'ԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԵ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԵՐՈՒԹԵԱՆ

Այնն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց չատ անգամ դաշնելով մեր խնայած և ուեւցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով մեր խնայածտակներն յումպտես կը վատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ'Էքօնօմի էնթէրնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը ևն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք համեստ դրամագլուխ մը։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ 265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Միրքէճի, Հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան, Թիւ 26, 27. ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆԻ։